

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille Jack vd Hoek
Auteur F. Vonk,.
Telefoon 5115096 E-mail: fvonk@haarlem.nl
STZ/JOS Reg.nr. 2011/6325
Bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 25 januari 2011

Onderwerp

Opvang zwerfjongeren Spaarnezicht

DOEL: Besluiten

Het college is bevoegd tot besluitvorming 'subsidies'.

De Raad is bevoegd tot het beschikbaar stellen van budgetten. Dit wordt geregeld via de Bestuursrapportage 2011-1 (zie besluitpunt 3).

Besluitpunten college

1. Het college besluit dat Spaarnezicht met ingang van 2011 aansluit op de Brede Centrale Toegang.
2. Het college besluit het budget bijzondere bijstand te verhogen met € 354.000,= ter bekostiging van de maatschappelijke opvang en begeleiding van zwerfjongeren uit de regio door St. Spaarnezicht.
3. Deze kosten worden gedekt binnen programma 7 Werk en Inkomen, verstrekkingen bijzondere bijstand.
  - a. Vanuit programma 4 wordt € 110.000 overgeheveld.
  - b. Het resterende bedrag van € 244.000 wordt uit de algemene middelen gedekt.Dit besluit wordt meegenomen in de Bestuursrapportage 2011-1.
4. Het college besluit deze nota als deelnotitie op te nemen in het Regionaal Kompas.
5. Betrokkenen te informeren over de besluiten.
6. De cie Samenleving ontvangt deze nota ter informatie.

Collegebesluit

Onderwerp : Opvang zwerfjongeren Spaarnezicht
Reg. Nummer : 2011/6325

1. Inleiding

In 2009 is gesignaleerd dat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn voor adequate opvang van zwerfjongeren met als resultaat wachtlijsten en een financieringskort bij de uitvoerende organisatie St Spaarnezicht.

Inmiddels heeft i.s.m. de Provincie Noord Holland onderzoek plaatsgevonden naar de oorzaken en oplossingen van de gesignaleerde problematiek. Het onderzoek is nu afgerond. De voornaamste conclusies zijn:

- Dat Spaarnezicht geen onderdeel uitmaakt van het beleid Stedelijk Kompas en niet is aangesloten op de Brede Centrale Toegang. Het voeren van gemeentelijke regie is hierdoor niet goed mogelijk.
- 45% van de capaciteit van Spaarnezicht in 2009 is ingezet voor opvang van zwerfjongeren waarvoor de gemeente Haarlem geen (financiële) verantwoordelijkheid draagt. Deze opvang heeft geleid tot een wachtlijst voor zwerfjongeren uit de Veiligheidsregio Kennemerland.
- Kosten van opvang van minderjarige zwerfjongeren of van buiten de Veiligheidsregio Kennemerland worden niet of in beperkte mate vergoed door de financieel verantwoordelijke gemeenten en jeugdzorginstellingen. De tekorten op deze kosten zijn gefinancierd met subsidies van de gemeente Haarlem.

Het onderzoeksrapport is als bijlage bij deze nota toegevoegd. Op basis van de getrokken conclusies worden in deze nota aanbevelingen gedaan die leiden tot de doorvoering van een aantal noodzakelijke verbeteringen én recht doen aan Spaarnezicht.

2. Besluitpunten college

1. Het college besluit dat Spaarnezicht met ingang van 2011 aansluit op de Brede Centrale Toegang.
2. Het college besluit het budget bijzondere bijstand te verhogen met € 354.000,= ter bekostiging van de maatschappelijke opvang en begeleiding van zwerfjongeren uit de regio door St. Spaarnezicht.
3. Deze kosten worden gedekt binnen programma 7 Werk en Inkomen, verstrekkingen bijzondere bijstand.
  - a. Vanuit programma 4 wordt € 110.000 overgeheveld.
  - b. Het resterende bedrag van € 244.000 wordt uit de algemene middelen gedekt. Dit besluit wordt meegenomen in de Bestuursrapportage 2011-1.
4. Het college besluit deze nota als deelnotitie op te nemen in het Regionaal Kompas.
5. Betrokkenen te informeren over de besluiten.
6. De cie Samenleving ontvangt deze nota ter informatie.

3. Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat van deze notitie is structurele financiering voor de opvang van zwerfjongeren alsmede adequate opvang van zwerfjongeren.

4. Argumenten

Aansluiting Brede Centrale Toegang en Stedelijk Kompas wordt gerealiseerd

Met aansluiting van Spaarnezicht op de BCT en Stedelijk Kompas is Spaarnezicht onderdeel geworden van de bestaande structuur van beleid- en uitvoering voor maatschappelijke opvang. Haarlem is in staat om over de volle breedte van de

maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen regie te voeren, zoals bedoeld met de doelstellingen uit programma 3 Welzijn en Zorg.

Aansluiting van Spaarnezicht bij de Brede Centrale Toegang (BCT) betekent voor zwerfjongeren dat zij zich voor maatschappelijke opvang moeten melden bij de BCT. Door de BCT worden zwerfjongeren direct geregistreerd in de Verwijsindex waardoor de hulpverlening op doelmatige wijze tot stand kan komen. Aansluiting bij de BCT betekent ook dat wachtlijsten worden voorkomen, dan wel snel worden onderkend zodat vroegtijdig maatregelen genomen kunnen worden.

Hierdoor ontstaat transparantie binnen het hulpverleningsveld en meer grip op de (redenen van) in-, en uitstroom van zwerfjongeren.

De criteria van toelating tot Spaarnezicht zijn transparant

Voor de toelating tot Spaarnezicht worden heldere criteria gehanteerd. De voornaamste zijn.

- Zwerfjongeren van minimaal 18 en maximaal 22 jaar oud die verbonden zijn aan de Veiligheidsregio Kennemerland hebben voorrang.
- Zwerfjongeren die onder (financiële) verantwoordelijkheid vallen van de buitenregionale gemeenten en/of de jeugdzorginstellingen worden alleen in Spaarnezicht geplaatst na overleg met deze partijen (over de financiële voorwaarden) en deze opvang niet leidt tot een wachtlijst voor de zwerfjongeren uit de Veiligheidsregio Kennemerland.

5. Financiële paragraaf

De kosten van de opvang van zwerfjongeren bedragen € 936.000,= (begroting Spaarnezicht 2011). Bij gelijkblijvende vraag (cijfers 2009) naar opvang voor minderjarige en buiten regionale zwerfjongeren zal circa 45% van de begroting worden gefinancierd met externe middelen (respectievelijk gemeenten van buiten de Veiligheidsregio Kennemerland en Bureau Jeugdzorg/jeugdhulpverleningsinstellingen). Hiermee komt 55% voor rekening van de gemeente Haarlem; circa € 515.000, =.

Het criterium – dat zwerfjongeren die verbonden zijn aan de Veiligheidsregio Kennemerland voorrang krijgen bij plaatsing in Spaarnezicht – kan leiden tot een hoger procentueel aandeel in de totale opvang van zwerfjongeren in Spaarnezicht. In dat geval zullen de kosten ‘bijzondere bijstand zwerfjongeren’ toenemen. Voor 2011 wordt rekening gehouden met een stijging van € 95.000, = tot totaal € 610.000, =.

De dekking is als volgt:

€ 246.000	Bijzondere bijstand
€ 110.000	Budget instandhouding Spaarnezicht
<u>€ 244.000</u>	Gemeentelijke bijdrage maatschappelijk opvang ¹
<u>€ 610.000</u>	<u>Totaal ‘bijzondere bijstand zwerfjongeren’</u>

In aansluiting op de bestaande systematiek ontvangen zwerfjongeren uit de Veiligheidsregio Kennemerland van SoZaWe Haarlem een beschikking ‘bijzondere bijstand’ waarin, naast de te stellen voorwaarden, de kosten van opvang, zorgverzekering en zak- en kleedgeld zijn opgenomen.

---

¹ Bij de programmabegroting 2011-2015 is de gemeentelijke bijdrage maatschappelijke opvang ad € 400.000 vrijgevalen t.g.v. de algemene middelen.

St Spaarnezicht gaat daarnaast de werkelijk gemaakte kosten van ‘maatschappelijke opvang zwerfjongeren’ in rekening brengen bij de financieel verantwoordelijken waaronder de buitenregionale gemeenten en de jeugdzorginstellingen. De kosten voor gemeente Haarlem blijven daarmee beperkt tot die van de regiogebonden zwerfjongeren. Hiermee wordt voorkomen dat de gemeente Haarlem circa € 245.000 extra subsidie verleend om de tekorten in de exploitatie – ontstaan als gevolg van te lage bijdragen van derden – te financieren.

Om het financiële risico bij onderbezetting af te dichten mag St Spaarnezicht de werkelijke kostprijs per dag met 10% verhogen. De op deze wijze gevormde reserve mag niet meer bedragen dan 15% van de begroting 2011, daarna mag St Spaarnezicht de opslag van 10% niet meer in rekening brengen. Voor eventuele hogere tekorten is St Spaarnezicht zelf risicodragend.

6. Kanttekeningen

Nog niet alle problemen zijn opgelost

Het onderzoek naar de (achtergrond)problematiek van de zwerfjongeren heeft duidelijk gemaakt dat nog veel problemen – van inhoudelijke aard – niet zijn opgelost. Zo is vastgesteld dat van de 55 geplaatste jongeren in 2009 er 51 de school (vaak ruim binnen de leerplichtige leeftijd) voortijdig hebben verlaten. Ruim tweederde heeft niet één diploma. Meer dan de helft van jongeren is bekend bij Politie en Justitie. Zeer opvallend is dat, relatief gezien, een groot deel van de groep minderjarige zwerfjongeren verantwoordelijk is voor agressie- en geweldsincidenten in Spaarnezicht. Ruim een derde van deze groep heeft al een detentieverleden of was in afwachting van detentie.

Opvallend is verder dat de opvang zich ook uitstrekt zwerfjongeren met een verstandelijke handicap, die zwakbegaafd zijn of jongeren die zwanger zijn en/of op het moment van opvang al een baby hebben.

Informatie leert dat het bij de onderzoeksgroep in de meeste gevallen gaat het om zorgmijdende risicojongeren waarvan de groep minderjarigen bij Bureau Jeugdzorg en diverse hulpverlening- en crisisinstellingen bekend zijn. Van de groep van 18 jaar en ouder is ruim tweederde bekend bij diverse hulpverleningsinstellingen en kampt meer dan een derde met (dreigende) verslavingsproblematiek. Van deze groep is 1 op de 10 bekend bij de crisisopvang en heeft 2 op 10 problemen van psychiatrische aard.

Uit het onderzoek naar de achtergronden is helder geworden dat de problematiek van de zwerfjongeren op (zeer) vroege leeftijd in de thuissituatie is ontstaan. Bijna 70% van de jongeren uit de onderzoeksgroep is opgegroeid in een (eenouder)gezin waarbij de ouder(s) verslaafd en/of psychiatrisch patiënt zijn en/of waarbij in de thuissituatie sprake was van huiselijk geweld en/of seksueel misbruik. In alle gevallen was minimaal sprake van een (ernstig) problematische gezins- en opvoedsituatie. De effecten hiervan zijn bij de onderzoeksgroep zichtbaar geworden op onderwerpen als gebrek aan onderwijs en/of werk, overlast, criminaliteit, agressie en geweld.

De onderzoeksresultaten zijn besproken met de Provincie. Conclusie is dat voor de oplossing van de geconstateerde problemen een 2-sporen aanpak nodig is.

Aanpak spoor 1

Voor de groep minderjarige zwerfjongeren zal de provincie in overleg treden met jeugdhulpverleningsinstellingen die verantwoordelijkheid dragen. Inzet is om met ingang van (uiterlijk) 1 april 2011 aanvullende richtlijnen in te voeren gericht op de

inzet van hulpverlening, het zo kort mogelijk houden van de opvangduur en de inzet van de crisisopvang².

De jeugdzorginstellingen, als opdrachtgevers van Spaarnezicht, zullen met Spaarnezicht afspraken maken over de mate van samenwerking, de inzet van de begeleidingsfunctie van Spaarnezicht en het maken van financiële afspraken.

Aanpak spoor 2

De beste oplossing voor de geconstateerde zwerfjongerenproblematiek is het voorkomen daarvan. De stelselherziening³ in de jeugdzorg biedt kansen om met deze ambitie in de vorm van een pilot in 2011 een start te maken.

In deze toekomstschets is ook de taak en rol van Spaarnezicht belicht. Hierbij is uitgesproken dat behoefte blijft bestaan aan de kerntaak 'maatschappelijke opvang zwerfjongeren'. De ontwikkelingen – veranderingen in rollen en taken van de jeugdhulpverlening, de jeugdzorg en gemeentelijke (regionale) inzet op de zorgverlening aan jeugdigen – zullen ook invloed hebben op de invulling van de begeleidingsfunctie van Spaarnezicht. Aanpassing en inpassing in genoemde ontwikkelingen zal voor Spaarnezicht onoverkomelijk zijn. In welke mate en in welke vorm is nu niet te duiden. Nader onderzoek, mogelijk binnen de pilot in het kader van de stelselherziening, zal hierover meer moeten duidelijk scheppen.

In overleg met de provincie is afgesproken om in samenwerking een opdracht te formuleren voor een pilot. Een pilot die gelijktijdig benut wordt om de betekenissen van de geplande stelselherziening c.q. transitie van de provinciale jeugdzorg naar gemeenten te onderzoeken en helder in kaart te brengen. In het 1^e kwartaal van 2011 zal over de vervolgaanpak een collegevoorstel worden geformuleerd.

7. Bijlagen

- 1) Brief d.d. 17 oktober 2009 (briefnr.2009/203515) van Stichting Spaarnezicht.
- 2) Onderzoeksnota

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

---

² De crisisopvang wordt door bureau jeugdzorg ingezet voor minderjarigen die niet bij bureau jeugdzorg bekend zijn (geen hulpverleningsindicatie hebben en geen toegewezen voogd) en die zich met (persoonlijke en/of thuisproblemen) melden voor opvang bij Spaarnezicht.

³ Met de stelselherziening i.c. de transitie van de provinciale jeugdzorgtaken naar de gemeente(n) zullen de investeringen in beleid en uitvoering alsmede de inzet van middelen grotendeels verschuiven van curatief naar preventief. In aanloop naar de stelselherziening is een start gemaakt met de ontwikkeling van de Centra voor Jeugd en Gezin. Met ingang van het nieuwe schooljaar 2011/2012 wordt passend onderwijs en de nieuwe zorgstructuur voor scholen ingevoerd. Dit zijn fundamentele wijzigingen: belangrijke eerste en grote stappen naar het anders organiseren van onze jeugdzorg. Volgende stappen zijn het versterken en intensiveren van de preventie. Onderdeel hiervan is het ontwikkelen en nemen van maatregelen om de oorzaken die ten grondslag liggen aan de zwerfjongerenproblematiek te reduceren.

“ZORGBRIEF” VAN EN OVER SPAARNEZICHT

Haarlem, 17 oktober 2009

Geachte geadresseerde,

In 1994, vijftien jaar geleden, namen een aantal mensen in Haarlem, die zich betrokken voelden bij Haarlem en de jeugd in onze stad en regio, het initiatief tot een pension voor dak- en thuisloze jongeren. Men had ervaren dat geen enkele andere instelling een passende plek kon bieden voor deze groep.

Die situatie is in de laatste vijftien jaar nog niet veranderd. Er is nog steeds een voorziening nodig voor jongeren voor wie zelfstandig wonen (nog) geen optie is, maar die geen thuis hebben in een gezin, en voor wie ook geen plek kan worden gevonden in de reguliere (jeugd)zorginstellingen. Daarom houdt pension Spaarnezicht nog altijd haar deuren open voor jongeren van 16 tot 25 jaar. Meer dan 1200 jongeren hebben noodzakelijkerwijs al gebruik gemaakt van deze voorziening.

Sinds oktober 2008 bestaat er voor opname in Spaarnezicht een wachtlijst. Deze wachtlijst bestaat medio oktober 2009 uit 40 personen. Dit is ongekend en zal niet los staan van het verslechterende economische klimaat.

De jongeren die tijdelijk in het pension wonen zijn kwetsbaar, maar zeker ook zeer lastig. Ze vergen daarmee heel veel van onze medewerkers.

U leest meer over de jongeren en over de begeleiding die Spaarnezicht biedt in de folder bij deze brief.

Spaarnezicht biedt een 24 uur dekking van opvang en begeleiding. Deze 24 uur dekking is noodzakelijk in het kader van continuïteit van begeleiding en bovenal is de 24 uur inzet nodig voor de veiligheid van bewoners, medewerkers en omgeving. Voor deze veiligheid is het ook nodig dat de bezetting gedurende een groot deel van de dag uit minstens twee medewerkers bestaat.

Spaarnezicht tracht al jaren om met een minimum aan middelen een maximaal resultaat te bereiken. Wij menen met recht te mogen stellen dat de resultaten daar ook naar zijn. Maar .... de exploitatie van Spaarnezicht is helaas structureel niet in evenwicht. Spaarnezicht moet momenteel werken met een inmiddels structureel wordend begrotingstekort van € 65.000; daarbij speelt ook een rol dat bij een aantal subsidietrajecten geen sprake is van een jaarlijkse indexering.

Financieel werd het werk van Spaarnezicht lange tijd mogelijk gemaakt door de AWBZ, tezamen met subsidiëring door de gemeente Haarlem (mede op basis van het Grote Stedenbeleid).

Sinds kort moet de WMO de basis vormen voor financiering van pension Spaarnezicht, ter vervanging van de AWBZ-financiering. Hierover zijn door de gemeente Haarlem nog geen structurele toezeggingen aan ons gedaan.

En volgend jaar eindigt ook de financiering uit het Grote Stedenbeleid. Zeer recent heeft Spaarnezicht een subsidieverzoek ingediend om het verlies aan deze subsidie te compenseren, zodat het voortbestaan van Spaarnezicht in 2010 in ieder geval is geborgd.

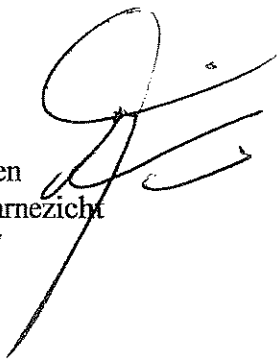
Voor de opvang en begeleiding van minderjarigen tracht Spaarnezicht (met steun van de gemeente Haarlem) financiering uit provinciale middelen te krijgen. Dit omdat de provincie verantwoordelijk is voor jeugdzorg, dus voor zorgjongeren tot 18 jaar.

De subsidieregeling 'zwerfjongeren' van de provincie heeft een looptijd t/m 2009. Het is onduidelijk of en hoe de provincie in 2010 en daarna, dit werk kan ondersteunen. De gemeente is gesprekspartner van de provincie, niet Spaarnezicht. Wij dringen er bij de gemeente op aan vroegtijdig met de provincie in gesprek te gaan om de kosten opvang en begeleiding minderjarigen, met ingang van 2010 kostendekkend te krijgen.

Gezien de vraag van jongeren en collega-instellingen naar onze inzet wil stichting Spaarnezicht graag doorgaan. Wij menen dat het pension een basisvoorziening is voor een stad als Haarlem. Een voorziening als pension Spaarnezicht kan echter alleen in stand blijven met voldoende financiële steun en support uit de samenleving.

Wij hopen erop dat u alles in het werk zult zetten om wegvallen van Spaarnezicht als basisvoorziening voor de jongeren in Haarlem te voorkomen. In de komende begrotingsbehandeling of bij het vaststellen van het verkiezingsprogramma ziet u hopelijk kans om Spaarnezicht te ondersteunen.

Uiteraard zijn Bestuur en Raad van Toezicht bereid tot nadere toelichting, ofwel bij u ofwel in het pension zelf. Een telefoontje met Jan Voorwinden (Bestuur) of Jaap Bakker (Raad van Toezicht) is hiervoor al voldoende.

J. Voorwinden
Bestuur Spaarnezicht
06 22233327

J. Bakker
voorzitter Raad van Toezicht
06 46215268

Inleiding

Bij “zorgbrief” d.d. 17 oktober 2009 heeft Stichting Spaarnezicht het College en de Raad geïnformeerd over een toenemende wachtlijst voor zwerfjongeren en een dreigend financieringstekort van € 390.000, = m.i.v. 2010. Naar aanleiding van deze “zorgbrief” zijn door de Partij van de Arbeid vragen gesteld ex art 38 RvO over de oorzaken en is gevraagd om oplossingen.

Gelet op de betrokkenheid van Provincie NH is de gesignaleerde problematiek met gedeputeerde mevrouw Baggerman besproken en afgesproken om voor 2010 de financiering voort te zetten en 2010 te benutten om onderzoek te doen en structurele oplossingen te bieden met ingang van 2011.

Als aandachtspunten voor het onderzoek zijn o.a. genoemd:

- de omvang en aard van de wachtlijst en het financieringstekort
- de zwerfjongeren die worden opgevangen door Spaarnezicht – waar komen ze vandaan?, wat is de aard van hun problematiek? en welke gemeenten en/of (jeugd)zorginstelling hebben een rol en/of verantwoordelijkheid in deze?
- de rol en taak van Spaarnezicht – vervult deze steeds meer een (boven)regionale rol?

Het onderzoek is afgerond. De resultaten zijn verwerkt in dit rapport.

Op de oorzaken van de ontstane wachtlijst en het financieringstekort wordt uitvoerig ingegaan. Op basis van de getrokken conclusies worden aanbevelingen gedaan die recht doen aan Spaarnezicht maar ook leiden tot de doorvoering van een aantal noodzakelijke verbeteringen.

Deze rapportage is in conceptvorm voorgelegd en besproken met de directie en Raad van Toezicht van Spaarnezicht en aansluitend met de Provincie NH. Als gevolg hiervan zijn in het besproken concept een aantal wijzigingen doorgevoerd. Dit rapport – de eindversie – heeft de basis gevormd voor het opstellen van de nota van het College van B&W van Haarlem.

Het rapport is als volgt opgebouwd.

Hoofdstukindeling

1.	Organisatorisch kader maatschappelijke opvang zwerfjongeren	pagina 2
2.	Inhoudelijk kader zwerfjongerenproblematiek	pagina 6
3.	Opvangcapaciteit Spaarnezicht en de wachtlijst	pagina 11
4.	Financiering Spaarnezicht	pagina 15

Bijlagen

1. Analyse opvangcapaciteit Spaarnezicht

1. Organisatorisch kader maatschappelijke opvang zwerfjongeren.

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten geschets van het organisatorisch kader waarbinnen de opvang van dak- en thuislozen, waartoe ook zwerfjongeren gerekend worden, in Haarlem en de regio geregeld is. Als volgt komen de volgende onderwerpen aan de orde.

1. Definitie zwerfjongeren
2. Stedelijk Kompas
3. De Brede centrale Toegang
4. Spaarnezicht: algemeen
- 4.1. Spaarnezicht: *opvang zwerfjongeren*
- 4.2. Spaarnezicht: *begeleiding zwerfjongeren*
- 4.3. Vergelijk begeleidingsfunctie / (bemoei)zorg GGD/OGGz
- 4.4. Nut en noodzaak van Spaarnezicht en begeleidingsfunctie
5. Conclusies
6. Aanbevelingen

1. Definitie zwerfjongeren

Zwerfjongeren zijn feitelijk of residentieel daklozen zoals omschreven in de definitie van het Stedelijk Kompas 'maatschappelijke opvang dak- en thuislozen'. In eerste aanleg is er geen onderscheid tussen een dak- en thuisloze van 18 jaar of van 40 jaar. Wat iemand tot zwerfjongere maakt is dat hij/zij kampt met meervoudige en/of multiproblematiek, jonger kan zijn dan 18 en nog geen 23 jaar is. Kortom is iemand 17 of 20 jaar, dak- en thuisloos en met weinig of geen problemen dan is hij/zij geen zwerfjongere.

Zwerfjongeren tot 18 jaar¹ vallen, bij indicatiestelling, onder de Wet op de Jeugdzorg. Opvang en hulpverlening van deze groep behoren dan tot de verantwoordelijkheid van de Provincie en provinciale instellingen als de Bureaus Jeugdzorg en de jeugdhulpverleningsinstellingen. Zwerfjongeren van 18 tot en met 22 jaar vallen onder verantwoordelijkheid van gemeenten.

2. Stedelijk Kompas 'beleidsintenties maatschappelijke opvang 2008-2014'

Landelijke richtlijn is dat elke regio in Nederland moet beschikken over voldoende faciliteiten voor opvang van dak- en thuislozen c.q. zwerfjongeren die ingeschreven staan in een gemeente die deel uitmaakt van die regio.

Het beleid van het Stedelijk Kompas strekt zich uit tot de grenzen van de Veiligheidsregio² en richt zich o.a. op de maatschappelijk opvang van dak- en thuislozen van 18 jaar en ouder. Het Stedelijk Kompas biedt naast een opgave van wat er allemaal al gebeurt voor dak- en thuislozen tevens een beschrijving van verbeterplannen in termen van beleidsintenties die nog 'nadere uitwerking' behoeven. In het plan van aanpak is opgenomen om zorg op maat te bieden, activerings- en toeleidingstrajecten naar werk in te kopen en bijvoorbeeld de doorstroom naar reguliere huisvesting of woonalternatieven te bevorderen. De onderwerpen worden tot en met 2014 nader uitgewerkt in zogenaamde deelnotities.

Bij nadere beschouwing kan worden vastgesteld dat:

---

¹ De Wet op de Jeugdzorg is van toepassing op (zwerf)jongeren tot 18 jaar. In bijzondere situaties kan dit verlengd worden tot 23 jaar.

² De Veiligheidsregio bestaat uit de gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort.

- De voorzieningen voor de opvang van dak- en thuislozen uit de Veiligheidsregio door en binnen de gemeente Haarlem worden georganiseerd. De financiering van de kosten van opvang van dak- en thuislozen komt tot stand via SoZaWe Haarlem.
- Dat elke gemeente zelf zorgdraagt voor de noodzakelijke (bemoei)zorg en hulpverlening aan de jongeren die uit hun gemeente afkomstig zijn.
- De aanpak van zwerfjongeren, waaronder de positie van Spaarnezicht, (nog) geen onderdeel uitmaakt van het Stedelijk Kompas.

3. De Brede centrale Toegang

De Brede Centrale Toegang – een uitwerking van de gemaakte afspraken in het Stedelijk Kompas en per 1 januari 2010 opgericht – is een geïntegreerde voorziening waar de ketenpartners van zorg- en hulpverleningsinstellingen alsmede financiële dienstverleners nauw samenwerken om de juiste zorg- en hulpverlening te bieden aan sociaal kwetsbare burgers. De Brede Centrale Toegang heeft een regisserende en opdrachtgevende functie. Voor plaatsing in een maatschappelijke opvangvoorziening kunnen dak- en thuislozen terecht bij de Brede Centrale Toegang: de medewerkers verzorgen de intake, geven opdracht aan de opvangvoorziening om tot plaatsing over te gaan, schakelen zonnodig SoZaWe in voor financiële dienstverlening en de GGD/OGGz om de te bezien of (bemoei)zorg noodzakelijk is.

De Brede Centrale Toegang richt zich uitsluitend op dak – en thuislozen van 18 jaar en ouder die verbonden zijn met de regio Zuid Kennemerland.

De formatieve inzet van de (GGD/OGGz) voor het verlenen van (bemoei)zorg aan dak- en thuislozen is beperkt en kent al een wachtlijst. Dak- en thuislozen uit de gemeenten van Midden Kennemerland en de gemeente Haarlemmermeer zijn voor (bemoei)zorg aangewezen op de maatschappelijke instellingen uit hun gemeenten.

4. Spaarnezicht: algemeen

Spaarnezicht is een 7 keer 24 uren voorziening voor de opvang van zwerfjongeren. Spaarnezicht heeft een maximale opvangcapaciteit van 22 bedden voor de duur van 365 dagen (totaal 8.030 dagen). Naast opvang biedt Spaarnezicht ook begeleiding aan zwerfjongeren. De taken van de begeleidingsfunctie zijn op onderdelen vergelijkbaar met die van de (bemoei)zorg zoals via de Brede Centrale Toegang verleend worden aan dak- en thuislozen door de GGD/OGGz. Vraag is dan ook – vanwege het bestaan van de bemoeizorgfunctie van de GGD/OGGz – of de begeleidingsfunctie bij Spaarnezicht een noodzakelijke is. Om deze organisatorische- en tevens doelmatigheidsvraag van ‘nut en noodzaak van de begeleidingsfunctie’ te beantwoorden wordt onderstaand, vanaf punt 4.2, op deze vraagstellingen nader ingegaan.

4.1. Spaarnezicht: ‘open’ opvang zwerfjongeren

Het opvang- en toelatingsbeleid van Spaarnezicht strekt zich uit tot elke jongere die zich aanmeldt en waarvan Spaarnezicht *eigenstandig* vaststelt dat opvang noodzakelijk is. De in deze regio vigerende regelgeving voor maatschappelijke opvang, waaronder het criterium van regiobinding, speelt in het opvang- en toelatingsbeleid van Spaarnezicht geen rol.

4.2. Spaarnezicht: begeleiding zwerfjongeren

Spaarnezicht is geen jeugdzorg/hulpverleningsinstelling maar een instelling voor maatschappelijke opvang van zwerfjongeren. Voor hulpverlening aan zwerfjongeren is Spaarnezicht aangewezen op de (jeugd)hulpverleningsinstellingen. Spaarnezicht biedt begeleiding aan zwerfjongeren.

Alle activiteiten om het verblijf van de jongeren in Spaarnezicht beheersbaar te houden en ordentelijk te laten verlopen alsmede de activiteiten om de problematiek waarmee de jongeren kampen dichterbij

een oplossing te brengen worden uitgevoerd door zogenaamde begeleiders. Deze begeleiders brengen de problematiek van de jongere in kaart en stellen vast wat Spaarnezicht zelf kan oplossen (sturen op gedrag, afspraken, activering en financiële huishouding) en wat zij kunnen doen om de jongere te begeleiden naar de professionele zorg- en/of hulpverlening. Belangrijk aandachtspunt is de begeleiding naar reguliere huisvesting en/of vervolgplek om de duur van opvang te beperken. Ingeval een zwerfjongere aansluitend op het verblijf in Spaarnezicht passende huisvesting heeft verworven dan bieden de begeleiders, zo nodig, ook nog begeleiding.

4.3. Vergelijk functie begeleiding en (bemoei)zorg OGGz via de BCT.

Bij nadere beschouwing kan in vergelijk tussen de begeleidingsfunctie van Spaarnezicht en de bemoeizorgfunctie van de GGD/OGGz het volgende worden vastgesteld:

- De inzet van de bemoeizorgfunctie door GGD/OGGz is direct verbonden met de Brede Centrale Toegang en daarmee beperkt tot Zuid Kennemerland. De overige gemeenten in de Veiligheidsregio leveren deze inzet eigenstandig.
- De begeleidingsfunctie is centraal en onafhankelijk van de inzet van gemeenten georganiseerd en is 7 dagen per week en 24 uur per dag voor de bewoners van Spaarnezicht beschikbaar.
- De bemoeizorgfunctie is een aanpak op afstand³ en voor ontmoetingen afspraakafhankelijk; de begeleidingsfunctie is een aanpak 'in huis' op het moment dat het noodzakelijk is.
- De bemoeizorgfunctie wordt verleend aan minimaal 18-jarigen maar is veelal gericht op de oudere groep van dak- en thuislozen. De begeleidingsfunctie kent geen minimumleeftijd en is voornamelijk gericht op zwerfjongeren tot en met 22 jaar.

4.4. Nut en noodzaak van Spaarnezicht en begeleidingsfunctie

Uit diverse onderzoeksrapporten kan worden opgemaakt dat zwerfjongeren een aparte opvangvoorziening nodig hebben. Door deskundigen wordt opvang van zwerfjongeren in voorzieningen waar ook de doorgewinterde volwassen dak- en thuislozen verblijven sterk afgeraden. Gevreesd wordt dat bij zwerfjongeren dan al snel het beeld kan ontstaan dat het leven van en op de straat 'normaal' is in plaats van als tijdelijke periode die ze zo gauw mogelijk achter zich moeten laten. Bovendien hebben zwerfjongeren voor een deel andere problemen zoals opvoed- en ontwikkelingsproblemen. Dit vraagt een andere vorm van interventie, begeleiding en (bemoei)zorg dan die voor de doorgewinterde volwassen dak- en thuislozen. Gelet op de leeftijden en de problematiek waarmee de jongeren kampen, ze dak- en thuisloos zijn en het ontbreekt aan elke vorm van sturing kan – in belangrijke mate op basis van de onder 4.3. genoemde voordelen van de begeleidingsfunctie – worden vastgesteld dat nut en noodzaak van de begeleidingsfunctie voor zwerfjongeren vaststaat.

5. Conclusies

1. Het opvangbeleid van het Stedelijk Kompas strekt zich uit tot de grenzen van de Veiligheidsregio en richt zich o.a. op de maatschappelijk opvang van dak- en thuislozen van 18 jaar en ouder.
2. De aanpak van zwerfjongeren, waaronder de positie van Spaarnezicht, maakt (nog) geen onderdeel uitmaakt van het Stedelijk Kompas.
3. De Brede Centrale Toegang in combinatie met de inzet van de GGD/OGGz richt zich uitsluitend op dak – en thuislozen van 18 jaar en ouder die verbonden zijn met de gemeenten in Zuid Kennemerland.
4. Dak- en thuislozen uit de gemeenten van Midden Kennemerland en de gemeente Haarlemmermeer zijn voor (bemoei)zorg aangewezen op de maatschappelijke instellingen uit hun gemeenten.
5. Spaarnezicht is voor zwerfjongeren de aangewezen maatschappelijke opvangvoorziening

---

³ Dit geldt voor zwerfjongeren die in Spaarnezicht verblijven. De bemoeizorg/OGGz is ook outreachend en zoekt gevraagd en ongevraagd de doelgroep op.

6. De ‘in huis’ begeleidingsfunctie van Spaarnezicht is gelet op de leeftijden en specifieke (opvoed- en opgroei)problematiek van zwerfjongeren noodzakelijk.

6. Aanbevelingen

1. Met ingang van 2011 dient Spaarnezicht zich aan te sluiten bij de Brede Centrale Toegang. Dit om de gemeente Haarlem in staat te stellen regie te voeren op het toelatingsbeleid van Spaarnezicht. Zie voor een nadere uitwerking hiervan hoofdstuk 3. Over de wijze van uitvoeringen samenwerking tussen de Brede Centrale Toegang en Spaarnezicht dienen nadere afspraken gemaakt te worden.
2. De ‘in huis’ begeleidingsfunctie van Spaarnezicht handhaven.

¹ De zorg- en hulpverlening zoals die via de BCT geboden wordt kan bestaan uit het verlenen van een uitkering, bieden van schuldhulpverlening, activering en toeleiding naar directe zorg en diensten zoals de ‘bemoeizorg’ die door GGD/OGGz geboden wordt. Voor de zogenaamde bemoeizorgklanten wordt een trajectplan opgesteld die bestaat uit een analyse van de problematiek en een plan van aanpak. Elke bemoeizorg-klant met een trajectplan heeft een vaste casemanager OGGz die verantwoordelijk is voor uitvoering van het trajectplan.

2. Inhoudelijk kader zwerfjongerenproblematiek

Dit hoofdstuk gaat in op de problematiek van de zwerfjongeren en de inzet van Spaarnezicht om deze op te lossen dan wel beheersbaar te maken. De inzet van Spaarnezicht wordt in dit hoofdstuk inhoudelijk en in relatie tot de beleidsuitgangspunten van het Stedelijke Kompas, de Brede Centrale Toegang en de doelstellingen van het Haarlems beleid 'Kiezen voor Jeugd' nader beschouwd. Het hoofdstuk gaat verder in op de mate waarin Spaarnezicht successen boekt en wat er verder nodig is om de situatie van zwerfjongeren te verbeteren.

Dit hoofdstuk behandelt de volgende onderwerpen:

1. Beleidsdoelstelling aanpak zwerfjongeren
2. (Achtergrond)problematiek van de bij Spaarnezicht geplaatste jongeren
- 2.a. (Achtergrond)problematiek volgens Bureau Jeugdzorg en de jeugdhulpverleningsinstellingen
3. Zwerfjongerenproblematiek: de overeenkomsten en verschillen
4. De resultaten van het beleid
5. De onderliggende systeemproblemen
6. Het kan al anders
7. Conclusies
8. Aanbevelingen

1. Beleidsdoelstelling aanpak zwerfjongeren

Landelijke richtlijnen, regionaal gemaakte afspraken en de integrale Haarlemse nota 'Kiezen voor jeugd' alsmede de doelstellingen uit het coalitieakkoord van het college van B&W van Haarlem bieden ruim voldoende beleidsuitgangspunten en doelstellingen om de aanpak van de zwerfjongerenproblematiek richting te geven op de leefgebieden huisvesting, onderwijs, werk, financiën en vrijetijdsbesteding alsmede het sociaal-, persoonlijk-, en praktisch functioneren.

Hoofddoelstelling is dat Haarlem optimale kansen wil creëren voor jongeren zodat de jeugd zich goed kan voorbereiden op volwaardige deelname als volwassene in de maatschappij. In zijn uitwerking en in relatie tot de zwerfjongerenproblematiek kan dit vertaald worden naar de volgende doelen:

- Voldoende maatschappelijke voorzieningen om dak- en thuisloosheid tegen te gaan.
- Binnen 6 maanden toeleiden naar reguliere en/of alternatieve vormen van passende huisvesting.
- Oplossen dan wel beheersbaar maken van de psychosociale en gedragsproblemen van zwerfjongeren.
- Inzet op onderwijs en (aansluitend) toeleiding naar werk indien dit niet op eigen kracht lukt.
- Inzet op zinvolle vrije tijdsbesteding

Uiteraard kan de gemeente deze doelstellingen niet alleen realiseren. Voor de realisatie van de doelstellingen is de gemeente mede afhankelijk van het maatschappelijk werkveld, waaronder Spaarnezicht en, omdat het ook minderjarige zwerfjongeren gaat, de provincie, de bureaus jeugdzorg en jeugdhulpverleningsinstellingen. De gemeente is wel verantwoordelijk voor het voeren van regie.

2. (Achtergrond)problematiek van de zwerfjongeren in Spaarnezicht.

Om vast te stellen of en in welke mate het maatschappelijk werkveld in staat is voornoemde beleidsdoelstellingen te effectueren is dossieronderzoek gedaan naar alle 55 geplaatste jongeren in 2009. Dit vanuit de idee dat het onderzoek in belangrijke mate van betekenis kan zijn voor de vorming van een goed en juist beeld van de complexe problemen waarmee zwerfjongeren kampen. Voor het

vinden van adequate oplossingen is dit van groot belang⁴. Op hoofdlijnen kan op basis van het verricht dossieronderzoek het volgende worden vastgesteld.

Voor alle in Spaarnezicht geplaatste jongeren geldt dat hun problematiek op vroege leeftijd in de thuissituatie is ontstaan. Bijna 70% van de jongeren is opgegroeid in een gezin met ouder(s) die verslaafd en/of psychiatrisch zijn en/of waarbij in de thuissituatie sprake was van huiselijk geweld en/of seksueel misbruik. In alle gevallen was minimaal sprake van een problematische opvoeding- en gezinssituatie. Ruim tweederde is opgegroeid in een één ouder gezin.

De effecten van de opvoed- en gezinssituaties worden onder andere goed zichtbaar als gekeken wordt naar de onderwijssituatie en aspecten als overlast, criminaliteit, agressie en geweld. Zo is op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens het volgende vastgesteld:

Onderwijssituatie

Van de 55 zwerfjongeren die in 2009 in Spaarnezicht zijn opgevangen heeft slechts 1 jongere een startkwalificatie. Tweederde heeft geen enkel diploma. Slechts 4 zijn er nog schoolgaand. De overige 51 hebben – voor het overgrote deel binnen de leerplichtige leeftijd – de school voortijdig verlaten.

Overlast, criminaliteit en detentie

Meer dan de helft van jongeren is bekend bij Politie en Justitie. De helft hiervan is bekend bij de (jeugd) reclassering, heeft een detentieverleden of is in afwachting van plaatsing in detentie.

Agressie en fysiek geweld

Van de groep bekenden van de politie en justitie heeft een derde zich ten tijde van het verblijf in Spaarnezicht zich agressief en/of gewelddadig gedragen. Deze jongeren zijn (al dan niet met inzet van de politie) direct uit Spaarnezicht verwijderd en/of is verder verblijf in Spaarnezicht geweigerd. Zeer opvallend is dat, relatief gezien, het overgrote deel van de onveiligheid is veroorzaakt door de groep jongeren tot en met 17 jaar. Bijna de helft van deze groep was verantwoordelijk voor de agressie-incidenten in Spaarnezicht. Ruim een derde van de groep minderjarigen heeft al een detentieverleden of was in afwachting van detentie.

Bijzondere opvang

Opvallend is verder dat van de totale opvang drie jongeren verstandelijk gehandicapt zijn, twee zwakbegaafd en vier jongeren die zwanger zijn en/of op het moment van opvang al een baby hadden.

2.a. (Achtergrond)problematiek volgens Bureau Jeugdzorg en de jeugdhulpverleningsinstellingen⁵.

Omdat de problematiek van de zwerfjongeren in de meeste gevallen op jonge leeftijd in de thuissituatie is ontstaan is ook Bureau Jeugdzorg NH en OCK het Spalier⁶ in het onderzoek betrokken. Informatie leert dat het bij de onderzoeksgroep in de meeste gevallen gaat het om (zorgmijdende) risicjongeren die bij Bureau Jeugdzorg bekend zijn. Zo hebben alle minderjarigen een zogenaamd indicatiebesluit⁷ en zijn bekend bij diverse hulpverlening- en crisisinstellingen waaronder OCK het

---

⁴ Van de 55 onderzochte dossiers zijn voor dit doel samenvattingen gemaakt. Gelet op het vertrouwelijk karakter is deze rapportage niet bijgevoegd.

⁵ Voor zover mogelijk zijn de bevindingen door Bureau Jeugdzorg NH en OCK het Spalier gecontroleerd. In situaties waar het gaat om betrokkenheid van de Bureaus Jeugdzorg of jeugdhulpverleningsinstellingen die niet behoren tot de verantwoordelijkheid van de Provincie NH is verificatie buiten beschouwing gelaten mits met de dossierinformatie kon worden volstaan.

⁶ OCK het Spalier biedt, op indicatie van BJZ, professionele behandeling aan jeugdigen met psychosociale problemen. Voorbeelden zijn jeugd(trauma)hulp, crisisopvang, pleegzorg, longstay/gezinshuis, kamertraining en bv ambulante jeugd hulp.

⁷ Bureaus jeugdzorg kunnen – naar aanleiding van vragen van ouders/verzorgers en/of bijvoorbeeld op basis van signalen van maatschappelijke en/of hulpverlenende instanties – onderzoek doen naar de situatie waarin kinderen opgroeien en/of naar de geestelijke gezondheid van de jongere zelf. Op grond van het onderzoek kan Bureau jeugdzorg besluiten tot een

Spalier. Van de groep van 18 jaar en ouder heeft of had 20% een (verlengde⁸) hulpverleningindicatie en is ruim tweederde bekend bij diverse hulpverleningsinstellingen en kampt meer dan een derde met (dreigende) verslavingsproblematiek. Van deze groep is 1 op de 10 bekend bij de crisisopvang en heeft 2 op 10 problemen van psychiatrische aard.

3. Zwerfjongerenproblematiek: de overeenkomsten en verschillen

Hoewel elk geval uniek is zijn er toch wel een aantal overeenkomsten en verschillen te benoemen uit de onderzoeksgroep. Overeenkomsten zijn terug te vinden in hun achtergrond, de problematische opvoeding- en gezinssituatie, hun ervaring met de jeugdhulpverlening, het feit dat ze voortijdig de school hebben verlaten en ze allemaal in meer of mindere mate problemen hebben op de leefgebieden huisvesting, onderwijs, werk, financiën en vrijetijdsbesteding alsmede het sociaal-, persoonlijk-, en praktisch functioneren.

Versillen zijn er ook, vooral in de mate en ernst van de problematiek in combinatie met de omvang en mate waarin hulpverlening nodig is. Op hoofdlijnen zijn er 3 groepen te onderscheiden:

- a. Jongeren met **enkelvoudige problematiek en/of meervoudige problematiek** zoals een stressvolle thuissituatie, uit huis gezet of weggelopen, trauma's en bijvoorbeeld zwangerschap maar met een hoge aansluiting op de leefgebieden. Met concrete hulpverlening kunnen snel goede resultaten worden geboekt.
- b. Jongeren met **multiproblematiek**: complexe langdurige problematiek, uitvallers uit de jeugdhulpverlening, veelvuldige politiecontacten/ex-detentie, verstandelijk beperkingen, weinig dagbesteding en met een matige aansluiting op de leefgebieden.
- c. Jongeren die vallen onder de **zorggroep**: dreigende (ernstige) verslaving, psychiatrische problematiek, ernstig gewelddadig zijn en een ernstig structuurgebrek kennen.

Voor de jongeren met multiproblematiek en de zorggroep is (langdurig) gespecialiseerde zorg- en hulpverlening op vele facetten noodzakelijk. Alle drie de groepen komen (in meer of minder mate) bij Spaarnezicht voor.

4. De resultaten van het beleid

Vanuit de onder punt 1 geformuleerde beleidsuitgangspunten en het uitgevoerd onderzoek is bezien of de aanpak van de zwerfjongerenproblematiek effectief is.

In zijn algemeenheid kan worden vastgesteld dat Spaarnezicht een goede opvangvoorziening voor zwerfjongeren is. Met de inzet van de begeleidingsfunctie weet Spaarnezicht bij de groep met enkelvoudige/meervoudige problemen successen te boeken. Met name als het gaat om het beheersbaar maken van hun problematiek en de toeleiding naar alternatieve woonvormen waar ze aansluitend ook nazorg kunnen verlenen. Een deel heeft – mede door inzet van Spaarnezicht – een reële vorm van dagbesteding door te werken (regulier parttime werk, krantenwijk, pizzakoerier, vakkenvuller, etc). Op het terrein van begeleiding naar onderwijs, werk en dagactivering zet Spaarnezicht wel in maar blijft het nodige succes uit.

Bij de groepen met multiproblematiek en de zogenaamde zorggroep blijkt het boeken van succes een (te) moeilijke opdracht hoewel er uitzonderingen op de regel zijn.

Dat Spaarnezicht niet op alle punten en bij alle zwerfjongeren succes boekt heeft een aantal oorzaken. Zo is de verblijfsduur van een zwerfjongere veelal te kort om interventies te laten slagen. Inzet van interventies op de moeilijke groepen heeft wel een kans van slagen als aansluitend op het verblijf in Spaarnezicht passende huisvesting volgt waarin een doorgaande lijn (na)zorg- en/of hulpverlening verleend kan worden. Echter er zijn onvoldoende passende huisvestingsmogelijkheden voor deze groep om snel door te kunnen stromen.

---

indicatiestelling waardoor de jongere in aanmerking komt voor speciale jeugdzorg. Bijvoorbeeld: geestelijke gezondheidszorg, intensieve gezinsbegeleiding, dagbehandeling, plaatsing in een leefgroep of pleeggezin.

⁸ In geval sommige situaties – als de voorzetting van de geïndiceerde hulp niet voor het 18e jaar tot de beoogde oplossing heeft geleid – kan BJZ besluiten tot verlenging van de indicatie om de hulpverlening na het 18^e jaar voort te zetten.

Inzet op onderwijs en toeleiding naar de arbeidsmarkt vergt investeringen die langdurige begeleiding vragen. Een oplossing hiervoor is wellicht inzet van leerwerkbedrijven waar onderwijs binnen een hulpverleningskader geboden wordt en aansluitend toegeleid wordt naar de arbeidsmarkt. Maar ook deze oplossing is alleen mogelijk in combinatie met structurele huisvesting en begeleiding. Kortom huisvesting met begeleiding is een belangrijke voorwaarde om interventies te laten slagen.

5. De onderliggende syteemproblemen

Een andere belangrijke (onderliggende) oorzaak is de organisatie van de huidige zorgsystemen. Deze zijn afgestemd en ingericht om 95% van de zorg- en of hulpverleningsvraag adequaat te kunnen beantwoorden. In bepaalde situaties – zoals bijvoorbeeld de zorgmijdende risicojongeren (o.a. zwerfjongeren) – komt het voor dat adequate zorg- en hulpverlening moeizaam tot stand komt of uitblijft, evenals bijvoorbeeld passend onderwijs en passende huisvesting. Ook de daarvoor georganiseerde hulpstructuren – samenwerkingsverbanden en bijvoorbeeld afspraken tussen ketenpartners – zijn in de praktijk onvoldoende adequaat om voor deze specifieke groep de noodzakelijke (snelle) oplossingen te bieden.

Uit gesprekken die zijn gevoerd met diverse maatschappelijke partners en hulpverleningsinstellingen blijkt dat een adequate aanpak alleen denkbaar als het denken en handelen vanuit de bestaande sectoren (provincie, gemeente) en systemen (het diverse zorgaanbod) wordt verlaten en ‘out of the box’ een alternatief model ‘op maat’ wordt ontwikkeld: een faciliterend systeem specifiek gericht op deze groep (zorgmijdende) risicojongeren, dat in dienst staat van de inhoud, van dat wat we op doelmatige wijze willen bereiken. Op zichzelf zijn dit geen nieuwe, maar al langer bestaande inzichten: ze worden bevestigd door tal van onderzoeksrapportages. Deze rapportages wijzen op de noodzaak van het stellen van een integrale diagnostiek en het opstellen van een integraal plan van aanpak waarbij een vaste casemanager de zwerfjongeren ondersteuning en begeleiding biedt om van de uitvoering een succes te maken – en om te voorkomen dat de jongere halverwege afhaakt.

6. Het zou anders kunnen

Doorgaan met de huidige werkwijze zal weinig veranderen. De plannen van de regering om alle taken op het gebied van jeugdzorg gefaseerd over te hevelen van de provincie naar de gemeenten kan voor de groep zwerfjongeren positieve gevolgen hebben. De hiervoor genoemde noodzakelijke verbeteringen kunnen dan, over een aantal jaren, snel en efficiënt worden doorgevoerd.

Bij de bespreking van de onderzoeksresultaten en noodzakelijk door te voeren oplossingen is met de Provincie Noord Holland de mogelijkheid besproken om vooruitlopend op de stelselherziening een pilot op te zetten. Het opzetten van een pilot zou alle betrokken partijen – en in de eerste plaats voor de zwerfjongeren – voordelen kunnen bieden. De inzet van een pilot biedt kansen om de noodzakelijke aanpak van de zwerfjongerenproblematiek te versnellen. De pilot zou een onderdeel kunnen zijn van het plan van aanpak van de Agenda van de toekomst van provincie en gemeenten.

Het idee is om in samenwerking met de provincie een pilot te ontwikkelen gericht op deze (beperkte) groep jongeren waarvoor een passend aanbod (pakket van opvang/zorg/onderwijs/huisvesting) moeilijk te realiseren is, om de betekenissen van de voorgenomen stelselherziening te leren ervaren. De zwerfjongerenproblematiek raakt vele facetten van de jeugdzorg en andere gebieden (preventie, onderwijs, huisvesting, etc: voor deze pilot is dat een groot voordeel. De pilot biedt ook de kans om te onderzoeken of (dreigende) zwerfjongerenproblematiek – in algemene zin de risicojongeren – in een vroeg stadium kan worden opgespoord. Belangrijke vindplaatsen zoals de JGZ en CJG, kinderopvangcentra en bijvoorbeeld het onderwijsveld (leerlingen met problemen, notoire spijbelaars, vroegtijdig schoolverlaters) kunnen een belangrijke rol hebben in de vroegsignalering. Vroeg opsporen kan leiden tot meer doelmatige preventie en herstelprogramma's. En dat is geheel in lijn met wat de regering met de stelselherziening beoogt: deze moet aantoonbaar leiden tot verbetering van de jeugdzorg: inhoudelijk en in termen van doelmatigheid.

6. Conclusies

1. Haarlem wil optimale kansen creëren voor jongeren zodat de jeugd zich goed kan voorbereiden op volwaardige deelname als volwassene in de maatschappij.
2. Met de inzet van de begeleidingsfunctie weet Spaarnezicht bij de groep met enkelvoudige/meervoudige problemen successen te boeken.
3. Bij de groepen met multiproblematiek en de zogenaamde zorggroep blijkt het boeken van succes een (te) moeilijke opdracht hoewel er uitzonderingen op de regel zijn. Op de leefgebieden huisvesting, onderwijs, werk, financiën en vrijetijdsbesteding alsmede het sociaal-persoonlijk-, en praktisch functioneren blijft het nodige succes uit.
4. Ontbreken (doorstroommogelijkheden naar) structurele huisvesting bemoeilijkt inzet op begeleiding en bijvoorbeeld onderwijs.
5. Met zwerf- en (zorgmijdende) risicojongeren weten de bestaande zorgsystemen en hulpstructuren – die ingericht zijn om 95% van de hulpverleningsvraag op te lossen – veelal geen raad waardoor op resultaat gerichte zorg- en hulpverlening moeizaam tot stand komt of zelfs uitblijft. De resultaten van het onderzoek tonen dit ook aan.

7. Aanbevelingen

1. Bevorderen doorstroommogelijkheden naar passende huisvesting voor zwerfjongeren – direct aansluitend op het verblijf in Spaarnezicht.
2. Inzet op onderwijs binnen een hulpverleningskader met aansluitende toeleiding naar werk. De afdeling jeugd, onderwijs en sport van Stadszaken doet onderzoek naar de (financiële) mogelijkheden.
3. De gemeente Haarlem in samenwerking met de provincie een pilotvoorstel ontwikkelt als onderdeel van de Agenda van de toekomst van provincie en gemeenten. Een pilot, gericht op het vroegtijdig opsporen en herstellen van (dreigende) zwerfjongerenproblematiek, biedt de mogelijkheid om de zwerfjongerenproblematiek te beperken en de inzet van meer adequate oplossingen te versnellen.

3. Opvangcapaciteit Spaarnezicht en de wachtlijst

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksgegevens en resultaten gepresenteerd die betrekking hebben op de opvangcapaciteit van Spaarnezicht en het ontstaan van de bij Spaarnezicht bestaande wachtlijst voor opvang van zwerfjongeren⁹. Het hoofdstuk wordt afgesloten met aanbevelingen.

De volgende onderwerpen komen aan de orde:

1. Opvangcapaciteit Spaarnezicht
2. Criteria voor opvang en plaatsing in Spaarnezicht
3. Aantal geplaatste jongeren naar regio en leeftijdsgroep
4. Verblijfsduur van de geplaatste jongeren
5. Bezettingspercentages jongeren naar regio en leeftijdsgroep
6. De wachtlijst
7. Onderbezetting
8. Conclusies
9. Aanbevelingen

1. Opvangcapaciteit Spaarnezicht

Spaarnezicht heeft een maximale opvangcapaciteit van 22 bedden voor de duur van 365 dagen (totaal 8.030 dagen). Informatie uit voorgaande jaren leert dat Spaarnezicht circa 80 jongeren per jaar opvangt die daar gemiddeld 4 maanden¹⁰ verblijven. Volgens Spaarnezicht gaat het hierbij om circa 40% jongeren tot en met 17 jaar en 60 jongeren van 18 jaar en ouder.

Voor het onderzoek zijn alle door Spaarnezicht geplaatste jongeren in kaart gebracht die in 2009 zijn uitgestroomd. Van elke jongere is de verblijfsduur vastgesteld. Op grond van de verwerkte gegevens is vastgesteld dat Spaarnezicht:

- 55 jongeren heeft geplaatst.
- Dat deze 55 jongeren in totaal 8.025 dagen in Spaarnezicht verbleven.
- Dat 37 jongeren een verblijf hadden korter dan 6 maanden en 18 langer dan 6 maanden. Twee hiervan verbleven nagenoeg een jaar in Spaarnezicht.

Met deze bevindingen kan worden geconcludeerd dat de gemiddelde verblijfsduur van een jongere in Spaarnezicht 4,8 maanden is. Dat als gevolg hiervan de maximale opvangcapaciteit in Spaarnezicht geen 80 jongeren zijn maar 55. Verder is vastgesteld dat de door Spaarnezicht genoemde verdeling in opvang – van 40% jongeren tot en met 17 jaar en 60% jongeren van 18 jaar tot en met 25 jaar afwijkt van de gedane metingen. Vastgesteld is dat de verdeling in werkelijkheid respectievelijk 26% en 74% is.

2. Criteria voor opvang en plaatsing in Spaarnezicht

Conform het gestelde onder punt 2 van hoofdstuk 1 is een belangrijk criterium voor maatschappelijke opvang het hebben van *binding* met de Veiligheidsregio. Om te kunnen bepalen of de in Spaarnezicht opgevangen jongeren al dan niet *verbonden* zijn met de Veiligheidsregio is onderzoek uitgevoerd met behulp van GBA-controles. Van elke jongere die in 2009 is geplaatst in Spaarnezicht is de gemeente van vertrek/inschrijving vastgesteld op het moment dat betrokken jongere zich bij Spaarnezicht voor opvang meldde. In onderstaande tabel zijn de bevindingen verwerkt naar plaatsing van jongeren met en zonder regiobinding.

⁹ De cijfermatige presentaties in de tabellen 1, 2, en 3 van dit hoofdstuk zijn ontleend aan de onderzoeksgegevens zoals in bijlage 1 uitgewerkt.

¹⁰ Volgens deze info is de capaciteit maximaal 67 jongeren per jaar. De genoemde 80 is alleen haalbaar bij een gemiddelde verblijfsduur van 3,3 maanden.

Tabel 1. Aantal geplaatste jongeren in Spaarnezicht				
Regio	Tot 18 jaar	18 tem 22 jaar	23 jaar en ouder	Totaal
Zuid Kennemerland	6	21	3	30
Midden Kennemerland	1	4		5
Haarlemmermeer		3		3
Totaal Veiligheidsregio	7	28	3	38
Buiten regionaal	9	8		17
Generaal totaal	16	36	3	55

In totaal heeft Spaarnezicht in 2009 38 jongeren geplaatst met regiobinding. Zonder regiobinding heeft Spaarnezicht 17 jongeren geplaatst. Naast toepassing van het criterium *regiobinding* voor plaatsing in Spaarnezicht zijn er nog een aantal andere criteria die van

toepassing zijn om al dan niet tot plaatsing te besluiten. Zo vallen minderjarige jongeren (tot en met 17 jaar) onder de Wet op Jeugdzorg en is een zwerfjongere maximaal 22 jaar.

Toelichting opvang van minderjarigen

Spaarnezicht heeft op verzoek van Bureau jeugdzorg NH en diverse jeugdhulpverleningsinstellingen 16 jongeren ondergebracht met een hulpverleningsindicatie die op een wachtlijst stonden voor plaatsing in een passende jeugdhulpverleningsvoorziening.

3. Aantal geplaatste jongeren naar regio en leeftijdsgroep

Op grond van voornoemde criteria en de onderzoeksgegevens kan worden vastgesteld dat Spaarnezicht in 2009:

- 16 zwerfjongeren heeft geplaatst van 15 tot en met 17 jaar waarvan 7 afkomstig uit de Veiligheidsregio Kennemerland. Een deel van de overige 9 zijn afkomstig van buiten de Provincie Noord Holland. Mede als gevolg hiervan heeft BJZ niet in alle gevallen vast kunnen stellen of sprake is van de jeugdzorgindicatie.
- 3 regiogebonden jongeren heeft geplaatst ouder dan 22 jaar (vallen buiten de definitie 'zwerfjongere')
- 8 zwerfjongeren heeft geplaatst van buiten de Veiligheidsregio
- 28 jongeren heeft geplaatst die vallen onder het vigerend beleid voor maatschappelijk opvang in de Veiligheidsregio Kennemerland en de definitie van 'zwerfjongeren'.

4. Verblijfsduur van de geplaatste jongeren

Mede op basis voornoemde bevindingen (tabel 1) is verder onderzoek gedaan naar de verblijfsduur van de te onderscheiden groepen jongeren. Dit om de invloed hiervan op de opvangcapaciteit van Spaarnezicht vast te kunnen stellen.

Tabel 2. Aantal verblijfsdagen groepen jongeren naar regio				
Regio	Tot 18 jaar	18 tem 22 jaar	23 jaar en ouder	Totaal
Zuid Kennemerland	831	3.690	356	4.877
Midden Kennemerland	5	575		580
Haarlemmermeer		177		177
Totaal Veiligheidsregio	836	4.442	356	5.634
Buiten regionaal	1.175	1.216		2.391
Generaal totaal	2.011	5.658	356	8.025

De zwerfjongeren 'tot 18 jaar' verbleven in totaal 2.011 dagen in Spaarnezicht. Hiervan zijn 836 dagen toe te schrijven aan jongeren uit de Veiligheidsregio. De jongeren ouder dan 22 jaar verbleven 356 dagen in Spaarnezicht. De zwerfjongeren die vallen onder het vigerend

beleid voor maatschappelijke opvang in onze veiligheidsregio verbleven 4.442 dagen in Spaarnezicht.

5. Bezettingspercentages jongeren naar regio en leeftijdsgroep

In tabel 2 is de bezetting van Spaarnezicht gepresenteerd in absolute aantallen dagen. In deze tabel (3) is de bezetting weergegeven in percentages.

Tabel 3. Bezettingspercentages groepen jongeren naar regio				
Regio	Tot 18 jaar	18 tem 22 jaar	23 jaar en ouder	Totaal
Totaal Veiligheidsregio	10,5%	55%	4,5%	70%
Buiten regionaal	15%	15%		30%
Generaal totaal	25,5%	70,%	4,5%	100%

Van de totale bezettingscapaciteit van 8.030 dagen is 55% ingezet voor opvang van zwerfjongeren uit de Veiligheidsregio.

45% van de capaciteit is toe te schrijven aan de opvang van zwerfjongeren die buiten de doelgroep vallen. Hiervan bestaat 25,5 % uit jongeren van nog geen 18 jaar; 15% van buiten de regio en 4,5 % uit jongeren ouder dan 22 jaar.

6. De wachtlijst

In januari 2010 kende Spaarnezicht een wachtlijst van 22 jongeren. De wachtlijst van Spaarnezicht wordt opgebouwd op basis van jongeren die telefonisch contact opnemen en/of zich bij aan de deur melden. De wachtlijst is een (beperkte) registratie van jongeren, soms zonder naam en/of (mobiel) telefoonnummer. Om hoeveel zwerfjongeren het gaat die voldoen aan de vigerende opvangcriteria is niet bekend. Conclusie is dat de wachtlijstregistratie te beperkt is voor analyse om daar oplossingsmodellen aan te verbinden.

Los van voornoemde conclusie kan worden aangenomen dat er in meer of mindere mate voor de opvang van zwerfjongeren een wachtlijst is. Volgens de onderzoeksgegevens heeft het ontstaan hiervan twee oorzaken. De eerste is het in hoofdstuk 1 onder punt 4.1. genoemde ‘open’ toelatingsbeleid van Spaarnezicht en in dit hoofdstuk verder is onderbouwd. De tweede oorzaak is de toenemende verblijfsduur van jongeren in Spaarnezicht. Deze is de laatste 2 jaar opgelopen van gemiddeld 4 naar 4,8 maanden omdat de doorstroom naar zelfstandige woonplekken, begeleid kamerwonen, kamertrainingscentra en/of overdracht naar de zorginstellingen (van 18 minners) moeizamer verloopt.

Achteraf bezien – wanneer het opvang- en toelatingsbeleid van Spaarnezicht afgestemd zou zijn op zwerfjongeren uit de Veiligheidsregio – kan worden aangenomen dat er geen wachtlijst zou zijn ontstaan. Deze aanname berust op het feit dat Spaarnezicht dan voor slechts voor 55% van de capaciteit bezet zou zijn (zie tabel 3). Aangenomen kan worden dat de resterende capaciteit voldoende zou zijn om een wachtlijst te voorkomen.

7. Onderbezetting

Als Spaarnezicht het vigerend beleid strikt had nageleefd is het reëel denkbaar dat Spaarnezicht in 2009 (daarvoor en daarna) een onderbezetting zou kennen. Spaarnezicht heeft mede om deze reden – rekeninghoudend met de uitkomsten van dit onderzoek – voor 2011 een subsidieaanvraag ingediend die uitgaat van een bezetting van 90% van de capaciteit. Of deze prognose juist is is moeilijk vast te stellen. Wel kan in zijn algemeenheid worden gesteld dat onderbenutting van Spaarnezicht leidt tot doelmatigheidsverlies. Beter is om de opvangcapaciteit van Spaarnezicht volledig te benutten. Maar wel met beleid. Zo is het financieel voordelig om, aanvullend op de bestaande criteria, de opvang van minderjarige zwerfjongeren en zwerfjongeren van buiten de Veiligheidsregio toe te staan. Echter, voorwaarde is dan wel dat met deze ‘buitengewone’ opvang inkomsten worden gegenereerd en hierdoor geen wachtlijsten ontstaan voor de doelgroep ‘zwerfjongeren uit de Veiligheidsregio’.

8. Conclusies

De onderzoeksresultaten tonen in voldoende mate aan dat Spaarnezicht een eigenstandig opvang- en toelatingsbeleid hanteert. Het ‘open’ opvangbeleid heeft ertoe geleid dat Spaarnezicht in 2009 een 100% bezetting kende en een wachtlijst had. Achteraf geredeneerd had de wachtlijst niet kunnen ontstaan indien er gehandeld zou zijn naar het vigerend beleid voor maatschappelijk opvang van zwerfjongeren in de Veiligheidsregio.

De gemiddelde verblijfsduur van zwerfjongeren in Spaarnezicht neemt toe. Een concrete oplossing is nog niet voorhanden maar moet – in lijn met de aanbeveling in hoofdstuk 2, punt 7 onder 1 gezocht worden in een meer adequaat woon- en doorstroombeleid voor zwerfjongeren. Bij uitblijven van voldoende doorstroommogelijkheden is er een reëel risico op verdere toename van de verblijfsduur en een verdere beperking van de opvangcapaciteit.

In hoofdstuk 1 onder punt 6 wordt aanbevolen om de Brede Centrale Toegang een regisserende en opdrachtgevende rol te geven met betrekking tot de opvang en plaatsing van zwerfjongeren in Spaarnezicht. Bij opvolging van deze aanbeveling zal de gemeente meer grip krijgen op de zwerfjongerenproblematiek, zal beter kunnen sturen op in- en uitstroom¹¹ van zwerfjongeren bij Spaarnezicht en het voorkomen en zonodig snel oplossen van wachtlijsten.

9. Aanbevelingen

Op grond van de onderzoekgegevens wordt het volgende geadviseerd:

1. Dat de opvang van zwerfjongeren in Spaarnezicht tot stand komt in opdracht van de Brede Centrale Toegang. Over de wijze van samenwerking worden nadere afspraken gemaakt.
2. Dat Spaarnezicht in opdracht van de Brede Centrale Toegang minderjarige zwerfjongeren en zwerfjongeren van buiten de Veiligheidsregio mag opvangen indien en voor zover wordt voldaan aan de volgende vier voorwaarden:
  - a. Ingeval van minderjarigen de verwijzer/opdrachtgever¹² verantwoordelijk blijft voor de zwerfjongere.
  - b. Ingeval van minderjarigen de hulpverlening door de zorgaanbieder gecontinueerd wordt (ambulant).
  - c. De verwijzers/opdrachtgevers de volledige kosten betalen
  - d. De opvang van minderjarigen en/of de buitenregionale opvang niet leidt tot een wachtlijst voor de maatschappelijke opvang van zwerfjongeren uit de Veiligheidsregio.
3. Bevorderen doorstroommogelijkheden naar passende huisvesting voor zwerfjongeren. In dit geval om de verblijfsduur in Spaarnezicht maximaal te beperken.

NB

Indicatie Stedelijke Kompas: aantal zwerfjongeren

In het Stedelijk Kompas wordt het aantal zwerfjongeren in Zuid Kennemerland geschat op 100. De schatting voor Midden Kennemerland is 50. Voor beide regio's gaat men uit van een aanwezigheid van 150 zwerfjongeren. Op basis van het onderzoek kan worden vastgesteld dat over geheel 2009 in totaal 25 zwerfjongeren 'meet- en zichtbaar' zijn geweest.

---

¹¹ Sturen op uitstroom is mogelijk ingeval ruimte is ontstaan voor doorgeleiding naar bijvoorbeeld begeleid kamer wonen en/of plaatsing binnen hulpverleningsinstellingen.

¹² Dit kunnen de Bureaus Jeugdzorg zijn (waaronder BJZnh), voogdijinstellingen, landelijk werkende instellingen en/of jeugdhulpverleningsinstellingen die mede op grond van de Wet op de Jeugdzorg medeverantwoordelijkheid dragen voor jongeren van nog geen 18 jaar.

4. Financiering Spaarnezicht

De huidige financieringsstructuur van Spaarnezicht kenmerkt zich door tekorten op alle mogelijke posten. Kosten voor opvang en begeleiding van zwerfjongeren worden niet (altijd volledig) vergoed door de financieel verantwoordelijke eigenaren (= provincie, gemeenten en/of hulpverleningsinstellingen). Spaarnezicht lost de tekorten op met diverse vormen van subsidies en bijdragen van derden. Deze werkwijze maakt het financieel beheer complex maar ook diffuus. De rechtmatigheid- en doelmatigheidstoets van de accountant is om deze reden soms moeizaam tot stand gekomen.

Met onderstaande voorstellen wordt afstand genomen van de complexe en soms onjuiste wijze waarop de financiering van Spaarnezicht tot stand komt.

De financiering kan veel beter: Simpler en doelmatiger is de werkelijke gemaakte kosten voor *vol* pension en begeleiding aan zwerfjongeren in rekening te brengen bij de (financieel) verantwoordelijke eigenaren. Deze wijze van werken zal leiden tot aanzienlijk minder administratieve en bestuurlijke lasten en bovenal tot meer transparantie.

Met dit voorstel als uitgangspunt wordt onderstaand een analyse gepresenteerd op basis van de onderzoeksgegevens 2009. Dit om inzichtelijk te maken wie waarvan financieel eigenaar is en tot welke financiële consequenties dit leidt.

Na analyse van de begroting 2009 is vastgesteld dat de exploitatie voor *vol* pension en begeleiding in totaal € 963.600,= bedraagt. Als deze kosten worden gedeeld door het aantal mogelijke opvangdagen (8.030) komt de kostprijs per dag uit op € 120, =. Verder is vastgesteld dat de kostprijs per dag voor *vol* pension € 64, = bedraagt en de kostprijs voor begeleiding per dag € 56, = bedraagt.

Onderstaand wordt per onderwerp een financiële analyse gepresenteerd wat leidt tot de volgende indeling:

1. Kosten en inkomsten *vol* pension¹³ en begeleiding groep minderjarige zwerfjongeren
2. Kosten en inkomsten *vol* pension en begeleiding regiogebonden zwerfjongeren 18 tem 22 jaar
3. Kosten en inkomsten *vol* pension en begeleiding buitenregionale zwerfjongeren 18 tem 22 jaar
4. Kosten en inkomsten *vol* pension en begeleiding groep 23 jaar en ouder

1. Kosten en inkomsten *vol* pension en begeleiding minderjarige zwerfjongeren

In onderstaande tabellen 1 en 1.a. zijn de kosten en opbrengsten genoteerd van respectievelijk *vol* pension en begeleiding aan minderjarige zwerfjongeren (= leeftijdscategorie tot en met 17 jaar).

Tabel 1. Kosten en inkomsten '*vol* pension' minderjarige zwerfjongeren

<u>Leeftijdsgroep</u> t.e.m. 17 jaar	<u>Zuid</u> K' land	<u>Midden</u> K'land	<u>Haarlem-</u> <u>Mermeer</u>	<u>Buiten</u> <u>regionaal</u>	<u>Totalen</u>
Kosten <i>vol</i> pension (64,= p/dag)	€ 53.184, =	€ 320, =	-	€ 75.200, =	€ 128.704, =
Inkomsten BJZ/derden (16,80 p/dag)					€ 42.321, =
Tekorten <i>vol</i> pension					€ 86.383, =

Op basis van de onderzoeksgegevens is vastgesteld dat de kosten van *vol* pension voor de groep minderjarige zwerfjongeren € 128.407, = bedraagt. Spaarnezicht heeft bij de financieel verantwoordelijke eigenaren (i.c. de jeugdzorginstellingen) rekeningen ingediend op basis van een dagtarief ad € 16,80 =¹⁴. De werkelijk kosten bedragen € 64, = per dag. Op de post '*vol* pension minderjarigen' leidt Spaarnezicht een verlies van € 86.383, =.

¹³ Vol pension: bed, bad, brood/maaltijden

¹⁴ Het betreft een dagtarief zoals bepaald door BJZ/de opdrachtgevende instelling. Spaarnezicht heeft zich hieraan geconformeerd.

Tabel 1.a. Kosten en inkomsten post 'begeleiding' minderjarige zwerfjongere

Leeftijdsgroep t.e.m. 17 jaar	Zuid K' land	Midden K'land	Haarlem- Mermeer	Buiten regionaal	Totalen
Kosten begeleiding (56,= p/dag)	€ 46.536, =	€ 280, =	-	€ 65.800, =	€ 112.616, =
Inkomsten provincie/derden (45,72 p/dag)					€ 76.716, =
Tekorten begeleiding					€ 35.900, =

De kosten van begeleiding aan de groep minderjarige zwerfjongeren bedraagt € 112.616, =. Spaarnezicht heeft bij de financieel verantwoordelijke eigenaar (i.c. de Provincie NH) subsidie aangevraagd op basis van een dagtarief ad € 45,72¹⁵. De werkelijk kosten bedragen € 56, = per dag. Op deze post leidt Spaarnezicht een verlies van € 35.900,=.

1.1. Conclusies

- a. In totaal heeft Spaarnezicht op de 'post minderjarige zwerfjongeren' een verlies geleden van € 122.283, =. (is € 86.383, = + € 35.900,=)

1.2. Aanbevelingen

De onderzoekresultaten, de financieringsstructuur en de tariefstellingen zijn besproken met de Provincie NH. Dit heeft geleid tot de volgende afspraken:

- Dat Provincie NH instemt met het uitgangspunt dat voor de financiering van de kosten van *vol* pension en begeleiding de tariefstelling van Spaarnezicht leidend is.
- Dat Spaarnezicht met ingang van 2011 de rekeningen voor de gemaakte kosten voor minderjarige zwerfjongeren kan indienen bij de tot plaatsing opdrachtgevende (jeugdzorg)instellingen.

2. Kosten en inkomsten vol pension en begeleiding regiogebonden zwerfjongeren 18/22

In onderstaande tabellen 2 en 2.a. zijn de kosten en opbrengsten genoteerd van respectievelijk *vol* pension en begeleiding ten behoeve van zwerfjongeren in de leeftijdscategorie 18 tot en met 22 jaar. Conform de gemaakte afspraken in het Stedelijk Kompas is de gemeente Haarlem (financieel) verantwoordelijk eigenaar.

Tabel 2. Post *vol* pension regiogebonden zwerfjongeren 18/22

Leeftijdsgroep 18 t.e.m. 22 jaar	Zuid K' land	Midden K'land	Haarlem- Mermeer	Totalen
Kosten vol pension (64,= p/dag)	€ 236.136, =	€ 36.800, =	€ 11.328 =	€ 284.264, =
Inkomsten Haarlem (36,= pdag)	€ 134.685, =	€ 20.987, =	€ 6.640, =	€ 162.312, =
Tekorten vol pension	€ 101.451, =	€ 15.813,=	€ 4.688, =	€ 121.952, =

Op basis van de onderzoekgegevens is vastgesteld dat de kosten van *vol* pension voor de groep *regiogebonden* zwerfjongeren € 284.264, = bedraagt. Spaarnezicht heeft bij de financieel verantwoordelijke eigenaar (i.c. SoZaWe Haarlem) rekeningen ingediend op basis van het door de gemeente Haarlem vastgestelde tarief van € 36, = per dag. De werkelijk kosten bedragen € 64, = per dag. Op de post '*vol pension regiogebonden zwerfjongeren 18/22*' leidt Spaarnezicht een verlies van € 121.952, =.

Tabel 2.a. Post 'begeleiding' regiogebonden zwerfjongeren 18/22

Leeftijdsgroep 18 t.e.m. 22 jaar	Zuid Kennemerland	Midden K'land	Haarlem- Mermeer	Totalen
Kosten begeleiding (56,= p/dag)	€ 206.640, =	€ 32.200,=	€ 9.912, =	€ 248.752, =
Inkomsten Haarlem (54,80 p/dag)	€ 202.232, =	€ 31.513,=	€ 9.701,=	€ 243.446, =
Tekorten begeleiding	€ 4.408, =	€ 687,=	€ 211,=	€ 5.306, =

¹⁵ Spaarnezicht heeft dit tarief zelf vastgesteld en op basis hiervan een subsidieaanvraag aangevraagd.

Op basis van de onderzoekgegevens is vastgesteld de kostprijs voor begeleiding aan zwerfjongeren € 56, = per dag bedraagt. Spaarnezicht heeft bij de financieel verantwoordelijke eigenaar (i.c. de gemeente Haarlem) een subsidie aangevraagd op basis van een tarief van € 54,80 per dag. Op de post ‘begeleiding regiogebonden zwerfjongeren 18/22’ leidt Spaarnezicht een verlies van € 5.306, =.

2.1. Conclusies

- a. In totaal heeft Spaarnezicht op de ‘post regiobonden zwerfjongeren 18/22’ een verlies geleden van € 128.258, =. (is € 121.952, = + € 5.306, =)

2.2. Aanbevelingen

- a. Dat de gemeente Haarlem instemt met het uitgangspunt dat voor de financiering van de kosten van vol pension en begeleiding de tariefstelling van Spaarnezicht leidend is.
- b. Dat Spaarnezicht met ingang van 2011 de rekeningen voor de gemaakte kosten voor regiogebonden zwerfjongeren kan indienen bij de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de gemeente Haarlem.

3. Kosten en inkomsten vol pension en begeleiding buitenregionale zwerfjongeren 18/22

De gegevens in tabel 3 en 3.a. hebben betrekking op de kosten en inkomsten van de *buitenregionale* groep zwerfjongeren. De gemeenten van buiten de (Veiligheids)regio dragen niet bij aan de kosten van opvang van deze zwerfjongeren. Conform landelijke afspraken – dat iedere regio zelf moet zorgdragen voor de opvang van dak- en thuislozen afkomstig uit de gemeenten in die regio – zouden ze hiertoe wel verplicht zijn - dan wel hier op aangesproken kunnen worden. Dit gebeurt niet. Door de betreffende financieel verantwoordelijke gemeenten geen kosten in rekening te brengen leidt Spaarnezicht op de post ‘vol pension buitenregionale opvang’ een verlies van € 77.824, =.

Tabel 3. Post vol pension buitenregionale groep 18/22

Leeftijdsgroep t.e.m. 18/22 jaar	Buiten regionaal
Kosten pension bbb (64,= p/dag)	€ 77.824, =
Inkomsten SoZaWe (36,= pdag)	€ 44.384, =
Tekorten vol pension	€ 33.440, =

In de praktijk is het verlies aan inkomsten minder groot. Dit komt omdat Spaarnezicht betreffende zwerfjongeren bij SoZaWe Haarlem aanmeldt als “gemeente van herkomst onbekend¹⁶” waardoor ze automatisch in Haarlem worden ingeschreven. Resultaat is dat SoZaWe de opvangkosten van deze jongeren vergoedt (ad € 36, = per dag) waardoor het

tekort wordt teruggebracht met € 44.384, = tot € 33.440, =.

Tabel 3.a. Post begeleiding buitenregionale groep 18/22

Leeftijdsgroep t.e.m. 18/22 jaar	Totalen
Kosten begeleiding (56,= p/dag)	€ 68.046, =
Inkomsten WMO gemeenten	-
Tekorten begeleiding	€ 68.046, =

In tabel 3a zijn de kosten genoteerd van *begeleiding* aan de *buitenregionale* groep van zwerfjongeren. Deze kosten zijn niet bij de financieel verantwoordelijke eigenaren verhaald. Spaarnezicht leidt hierdoor op de post ‘post begeleiding buiteregionale zwerfjongeren’ een verlies van € 68.046, =.

3.1. Conclusies

- a. In totaal heeft Spaarnezicht op de ‘post buitenregionale zwerfjongeren’ een verlies geleden van € 101.486, = (is € 33.440, = + € 68.046, =).

¹⁶ Opgemerkt wordt dat Spaarnezicht de controle-instrumenten niet heeft om de werkelijke gemeente van vertrek vast te stellen. De jongeren zelf zijn daar vaak vaag over. SoZaWe/de Brede Centrale Toegang heeft de controleinstrumenten wel.

3.2. Aanbevelingen

- a. Dat Spaarnezicht met ingang van 2011 voor de kosten van *vol* pension en begeleiding ten behoeve van zwerfjongeren van buiten de Veiligheidsregio een tariefstelling hanteert gelijk aan die voor (jeugdzorg)instellingen en de gemeente Haarlem.
- b. Dat Spaarnezicht met ingang van 2011 de rekeningen voor de gemaakte kosten voor *vol* pension en begeleiding indient bij de gemeenten die voor deze groep zwerfjongeren (financieel) verantwoordelijk zijn.

4. Kosten en inkomsten *vol* pension en begeleiding groep 23 jaar en ouder.

Door Spaarnezicht zijn 3 dak- en thuislozen opgevangen ouder dan 22 jaar: respectievelijk 23, 24 en 25 jaar oud. In totaal gaat het om 356 dagen *vol* pension en begeleiding. Jongeren van 23 jaar en ouder vallen buiten de definitie van zwerfjongeren. Opvang in Spaarnezicht is derhalve voor deze groep jongeren niet aangewezen.

De betreffende dak- en thuislozen behoren wel tot de groep '*regiogebonden dak- en thuislozen*' waarvoor Haarlem, op basis van de gemaakte afspraken in het Stedelijke Kompas, (financieel) verantwoordelijk is. Spaarnezicht heeft voor deze groep in totaal € 42.720 kosten gemaakt (is 356 dagen x € 64, = plus 356 x € 56,=).

Voor de kosten van *vol* pension heeft Spaarnezicht bij SoZaWe Haarlem een rekening ingediend van in totaal € 12.816, =. De werkelijke kosten bedragen € 42.720, = waardoor Spaarnezicht op deze post een verlies leidt van € 29.904, =.

4.1. Conclusie

- a. Spaarnezicht leidt op de post '*vol pension en begeleiding dak- en thuislozen 23 jaar en ouder*' een verlies van € 29.904, =.
- b. De groep 23 jaar en ouder valt buiten de definitie van zwerfjongeren en derhalve buiten de doelgroep van Spaarnezicht.

4.2. Aanbeveling

Dat Spaarnezicht zich beperkt tot de opvang van zwerfjongeren - maximaal 22 jaar oud.

5. Slotconclusies.

De huidige financieringsstructuur van Spaarnezicht kenmerkt zich door tekorten op alle mogelijke posten. Kosten voor opvang en begeleiding van zwerfjongeren worden niet (altijd volledig) vergoed door de financieel verantwoordelijke eigenaren (= provincie, gemeenten, jeugdzorg- en/of jeugdhulpverleningsinstellingen). Spaarnezicht lost de tekorten op met diverse vormen van subsidies en bijdragen van derden. Deze werkwijze maakt het financieel beheer complex maar ook diffuus. De rechtmatigheid- en doelmatigheidstoets van de accountant is om deze reden soms moeizaam tot stand gekomen.

Tabel 5

Overzicht verliesposten Spaarnezicht 2009	Bedragen
Vol pension en begeleiding minderjarige zwerfjongeren (zie conclusie 1.1.)	€ 122.283,=
Vol pension en begeleiding regiogebonden zwerfjongeren 18/22 (zie conclusie 2.1.)	€ 128.258,=
Vol pension en begeleiding buitenregionale groep zwerfjongeren 18/22 (zie conclusie 3.1.)	€ 101.486,=
Vol pension en begeleiding dak- en thuislozen 23 jaar en ouder (zie conclusie 4.1.)	€ 29.904,=
Totaal verlies op inkomsten financieel verantwoordelijke eigenaren	€ 381.931,=
Bijdrage Diaconie € 10.210, = + AWBZ € 7.000, =	Totaal € 17.210,=
Subsidies gemeente Haarlem: € 109.323 + € 243.446, =	Totaal € 352.769,=
Totaal verlies Spaarnezicht na aftrek bijdragen derden en subsidies	€ 11.952, =

In totaal heeft Spaarnezicht op de '*post vol pension en begeleiding*' € 11.952, = verlies geleden.

De gemeente Haarlem heeft in 2009 alle kosten van opvang van zwerfjongeren uit de buitenregionale gemeenten betaald: in totaal € 147.870,= (zie tabel 3 en 3a.). Teven heeft de gemeente Haarlem de te lage bijdragen van de jeugdzorginstellingen en provincie voor de opvang van minderjarige zwerfjongeren gecompenseerd: in totaal € 122.283, =. Als de werkelijke kosten op de financieel verantwoordelijke eigenaren verhaald zouden zijn dan had de gemeente Haarlem in 2009 € 270.153,= minder subsidie verleend. In principe is deze stelling – maar wellicht met andere bedragen – ook van toepassing op de jaren voor 2009 en het jaar 2010.

6. Aanbevelingen

Met onderstaande voorstellen wordt afstand genomen van de complexe en soms onjuiste wijze waarop de financiering van Spaarnezicht tot stand komt.

De financiering kan veel beter: Simpler en doelmatiger is de werkelijke gemaakte kosten voor *vol* pension en begeleiding aan zwerfjongeren in rekening te brengen bij de (financieel) verantwoordelijke eigenaren. Deze wijze van werken zal leiden tot aanzienlijk minder administratieve en bestuurlijke lasten en bovenal tot meer transparantie.

De voorstellen luiden als volgt:

- a. Dat de Provincie en/of gemeente Haarlem geen subsidies meer verlenen aan Spaarnezicht.
- b. Dat de opdrachtgevers/de financieel verantwoordelijke eigenaren met ingang van 2011 de werkelijke kostprijs per dag betalen aan Spaarnezicht. Dit zijn de gemeente Haarlem voor meerderjarige zwerfjongeren uit de Veiligheidsregio Kennemerland, de buiten regionale gemeenten voor zwerfjongeren afkomstig uit gemeenten van buiten de Veiligheidsregio en de jeugdzorginstellingen die verantwoordelijk zijn voor de minderjarige zwerfjongeren.
- c. De begroting ‘bijzonder bijstand’ te verhogen zodat de dienst SoZaWe in staat wordt gesteld de werkelijke kosten van *vol* pension en begeleiding ten behoeve van de regiogebonden zwerfjongeren te betalen.
- d. De ophoging van de begroting ‘bijzondere bijstand’ te financieren met het budget instandhouding-subsidie Spz en het budget ‘maatschappelijk opvang’.
- e. Dat bij navolging van de aanbevelingen geen alternatieve financiering nodig is ter vervanging van de GSB-subsidie ad € 245.000, =

Hierna wordt nader ingegaan op de risico's van voornoemde aanbevelingen en de wijze waarop deze kunnen worden bestreden.

7. De risico's

Aan het voorstel om een kostprijs per dag vast te stellen op basis van alleen de exploitatiebegroting kleven ook risico's.

Uitgangspunt voor plaatsing in Spaarnezicht is – gelet op nut en noodzaak van de begeleidingsfunctie (zie 4.4. van hoofdstuk 1) – dat plaatsing zonder begeleidingscomponent niet mogelijk is. Echter de mogelijkheid bestaat dat een deel van de begeleidingsfunctie bij de entree al belegd is bij een externe casemanager¹⁷. Dit doorbreken is, mede gelet op de soms korte verblijfsduur bij Spaarnezicht – niet in het belang van de betrokken jongere. Beter is om in deze situaties de externe begeleiding bij de casemanager te laten. Tussen de opdrachtgever voor plaatsing en Spaarnezicht dienen in deze nadere afspraken gemaakt te worden over de taakverdeling, samenwerking en zo dit van toepassing is een aanpassing van de tariefstelling voor begeleiding.

Een ander mogelijkheid is dat de vraag naar opvang van zwerfjongeren afneemt. Hoewel de ervaring leert dat Spaarnezicht de laatste jaren (nagenoeg) vol bezet is geweest is dit toch een mogelijk financieel risico. Voor de goede orde: Spaarnezicht houdt bij de subsidieaanvraag 2011 rekening met dit risico door uit te gaan van een maximale bezetting van 90 % in 2011.

---

¹⁷ Begeleiding door de OGGz en/of een derde zoals OCK het Spalier of bij een maatschappelijk dienstverlener reeds belast met de zorg- en hulpverlening en bijvoorbeeld de begeleiding naar onderwijs en/of huisvesting.

Voornoemde risico's kunnen worden afgevangen door de werkelijke kosten voor *vol* pension en begeleiding standaard met 10% te verhogen. De opbrengsten hiervan dienen in dat geval door Spaarnezicht apart geboekt te worden op een rekening 'budget tekort exploitatie Spaarnezicht'. Ingeval van tekorten op de posten *vol* pension en/of begeleiding, bijvoorbeeld wegens onderbezetting, kan dit budget worden aangewend om het verlies aan inkomsten te compenseren. Het opgebouwd tekortbudget mag niet meer bedragen dan 20% van de exploitatie kosten. Dit komt neer op circa € 190.000, =. Als dit punt is bereikt wordt het opslagpercentage niet meer in rekening gebracht.

In geval dat bijvoorbeeld de onderbezetting/onderfinanciering voortduurt en het tekortbudget niet meer toereikend is om het verlies aan inkomsten te compenseren is sprake van structureel minder opbrengsten. Dit scenario is voor risico van Spaarnezicht. Spaarnezicht wordt dan geacht tijdig bezuinigingen door te voeren.

8. Aanvraag/exploitatiekosten 2011.

Spaarnezicht heeft voor de subsidieaanvraag 2011 een begroting ingediend die uitkomt op in totaal € 938.000, = aan exploitatiekosten. Dit bedrag gedeeld door 8.030 dagen opvangcapaciteit per jaar maakt dat de dagprijs uitkomt op € 117, = waarvan € 55,= voor de financiering van de begeleidingskosten en € 62, = voor de financiering van de kosten voor *vol* pension.

Conform het voorstel onder punt 7 om deze bedragen te verhogen met 10% om financiële risico's af te dekken komt de dagprijs respectievelijk uit op € 55, = en € 63, =. Totaal € 128, =.

1. Opvangcapaciteit Spaarnezicht

Spaarnezicht gaat in haar jaarlijkse begroting uit van de opvang van circa 80 jongeren per (boek)jaar waarvan 40% jongeren tot en met 17 jaar en 60% jongeren van 18 jaar tot en met 25 jaar.

Spaarnezicht heeft 22 kamers beschikbaar voor opvang. De totale opvangcapaciteit gemeten naar verblijfsduur komt hiermee uit op 8.030 dagen per jaar (= 22 bedden x 365 dagen).

1.1. Gemiddelde verblijfsduur

In rapportages en begrotingen gaat Spaarnezicht uit van een gemiddelde verblijfsduur van 4 maanden. Op basis hiervan kan de opvangcapaciteit worden vastgesteld op 66 jongeren per jaar. Als volgt berekend: 8.030 dagen gedeeld door 66 is 122 dagen is 4 maanden.

1.2. Opvangcapaciteit volgens onderzoek

Om de werkelijk opvangcapaciteit van Spaarnezicht te kunnen berekenen is gekozen voor de volgende benadering. In het onderzoek zijn, zonder uitzondering, alle in Spaarnezicht geplaatste jongeren in kaart gebracht die in 2009 zijn uitgestroomd. Voor het vaststellen van de juiste verblijfsduur is de instroomdatum van de jongere als vertrekpunt genomen: voor een groot deel van de jongeren lag deze in 2008. Deze benadering wijkt af van metingen over boekjaren maar heeft een paar belangrijke voordelen. Zo ontstaat een beter beeld van de werkelijke verblijfsduur van jongeren, het werkelijk aantal geplaatste jongeren en daarmee de werkelijke opvangcapaciteit gemeten over de duur van een jaar.

De door Spaarnezicht aangeleverde gegevens ‘aantallen jongeren’, ‘leeftijdsgroepen’ en ‘verblijfsduur’ zijn verwerkt in onderstaande tabel.

Tabel A. Aantal jongeren gemeten naar leeftijd en verblijfsduur

Verblijfsduur		Aantal opgevangen jongeren naar leeftijd											Totaal	%
Dagen	mnd	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25		
0-30	1	1				1	1			2			5	9
31-60	2		1			2	1						4	7
61-90	3		1	4			2		1				8	15
91-120	4			1	1	1	2	2	2			1	10	18
121-150	5		2	1	1			1					5	9
151-180	6			1	1	1	2						5	9
181-210	7		1		2								3	6
211-240	8			1	1				1		1		4	7
241-270	9			2	1	4	1						8	15
271-300	10												0	0
301-330	11								1				1	2
331-360	12				1		1						2	4
Totalen		1	5	10	8	9	10	3	5	2	1	1	55	100
Tot en met 17 jaar (29%)		16			Van 18 t.e.m. 25 jaar (71%)							39		

Op grond van de verwerkte gegevens is het volgende vastgesteld;

- In totaal zijn 55 jongeren geplaatst in Spaarnezicht waarvan 16 jongeren van 15, 16 of 17 jaar oud en 39 jongeren van 18 tot en met 25 jaar oud.
- De 55 jongeren verbleven in totaal 8.025 dagen in Spaarnezicht.
- Van de 55 geplaatste jongeren verbleven er 37 korter dan 6 maanden en 18 langer dan 6 maanden. Twee hiervan verbleven nagenoeg een jaar in Spaarnezicht.

Op grond van de verkregen informatie kan de conclusie worden getrokken dat de gemiddelde verblijfsduur van een jongere 146 dagen of anders gesteld 4,8 maanden is (8.030 dagen gedeeld door

55 plaatsingen is 146 dagen/4,8 maanden). Verder is vastgesteld dat de door Spaarnezicht genoemde verdeling in opvang van 40% jongeren tot en met 17 jaar en 60% jongeren van 18 jaar tot en met 25 jaar afwijkt van de gedane metingen. Vastgesteld is dat de verdeling in werkelijkheid respectievelijk 26% en 74% is.

De reden dat Spaarnezicht uitkomt op een opvangcapaciteit van 80 jongeren en een gemiddelde verblijfsduur van 4 maanden komt omdat haar berekening is gebaseerd op een telling van geplaatste jongeren (uit- en instroom) in een boekjaar waardoor de opvangcapaciteit groter en daarmee de opvangduur korter kan lijken dan hij in werkelijkheid is. Het verschil in meten kan ook een verklaring zijn voor het verschil in de verhoudingspercentages jonger en ouder 18 jaar.

2. Plaatsing jongeren met en zonder regiobinding

Landelijke richtlijn is dat elke regio in Nederland moet beschikken over voldoende faciliteiten voor de opvang van dak- en thuislozen c.q. zwerfjongeren die ingeschreven staan in een gemeente die deel uitmaakt van die regio. In onze regio (Zuid- en Midden Kennemerland en Haarlemmermeer¹) zijn hierover afspraken gemaakt en vastgelegd in het Stedelijk Kompas.

Met behulp van GBA-controles is van elke jongere de gemeente van vertrek/inschrijving vastgesteld op het moment van melding bij Spaarnezicht. In onderstaande tabel zijn de bevindingen verwerkt naar plaatsing van jongeren met en zonder regiobinding.

Tabel B. Geplaatste jongeren in Spaarnezicht naar gemeente van herkomst en vertrek.

Gemeente van vertrek	Aantal opgevangen jongeren naar leeftijd											Totaal	Opmerkingen	
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25			
Amsterdam			5			1	1	2					9	
Diemen			1										1	
Hillegom				2									2	
Hilversum			1										1	
Leiden						1							1	
Rijswijk				1									1	
Utrecht		1											1	
Weesp			1										1	
Totalen	-	1	8	-	3	2	1	2	-	-	-		17	<i>Jongeren zonder regiobinding</i>
Beverwijk								1					1	Midden Kennemerland
Bloemendaal									1				1	Zuid-Kennemerland
Haarlem		5		7	4	7	1	2		1	1		28	Zuid-Kennemerland
Haarlemmermeer					1		1	1					3	
IJmuiden				1	1	1							3	Midden Kennemerland
Velsen	1												1	Midden Kennemerland
Zandvoort		1											1	Zuid-Kennemerland
Totalen	1	6	-	8	6	8	2	4	1	1	1		38	<i>Opvang jongeren met regiobinding</i>
Gen. Totalen	1	7	8	8	9	10	3	6	1	1	1		55	
Tot en met 17 jaar (29%)	16													
Van 18 t.e.m. 25 jaar (61%)													39	

Op grond van de verwerkte onderzoeksgegevens is het volgende vastgesteld. In totaal zijn:

- 38 regiogebonden jongeren geplaatst waarvan 7 jongeren van 15 jaar tot en met 17 jaar, 29 jongeren van 18 jaar tot en met 22 jaar en 3 ouder dan 22 jaar.
- 17 jongeren van 16 tot en met 22 jaar geplaatst van buiten de regio waarvan 9 jongeren van 16 tot en met 17 jaar en 8 van 18 tot en met 22 jaar.

2.1. Toepassing criteria wet- en regelgeving en het (regionaal) Haarlems beleid

¹ Regiogebonden jongeren komen uit de volgende gemeenten: Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort.

Naast toepassing van het criterium *regiobinding* voor plaatsing in Spaarnezicht zijn er nog een aantal andere criteria die van toepassing zijn om al dan niet tot plaatsing te besluiten. Deze luiden als volgt:

2.1.a Wet op de Jeugdzorg

Opvang van jongeren tot en met 17 jaar vallen onder de Wet op de Jeugdzorg. Hiervoor zijn de provincies (de bureaus jeugdzorg en jeugdhulpverleningsinstellingen) verantwoordelijk. Als een jongeren 18 jaar of ouder is de gemeente (maatschappelijk) verantwoordelijk.

2.1.b. Landelijke definitie zwerfjongere

Zwerfjongeren zijn feitelijk of residentieel daklozen zoals omschreven in de definitie van het Stedelijk Kompas 'maatschappelijke opvang dak- en thuislozen'. Feitelijk is er geen onderscheid tussen een dak- en thuisloze van 18 jaar of van 40 jaar. Wat iemand tot zwerfjongere maakt is dat hij/zij dak- en thuisloos is, kampt met meervoudige problematiek en nog geen 23 jaar is. Kortom ben je 18 jaar, dak- en thuisloos maar je hebt verder geen of weinig problemen dan ben je geen zwerfjongere.

2.2. Conclusie

Op grond van voornoemde criteria (*de vigerende regelgeving*) en de onderzoeksgegevens kan worden vastgesteld dat Spaarnezicht:

- 17 jongeren van buiten de regio Zuid- en Midden Kennemerland en Haarlemmermeer heeft geplaatst.
- 38 jongeren met regiobinding heeft geplaatst. Van deze 38 jongeren zijn 3 jongeren ouder dan 22 jaar (vallen buiten de definitie 'zwerfjongere') en zijn er 7 nog geen 18 (vallen onder de Wet op de Jeugdzorg – een verantwoordelijkheid van de Provincie/jeugdzorginstellingen.
- 28 jongeren heeft geplaatst die passen binnen het (regionaal) Haarlems beleid.

2.2. Verblijfsduur van de jongeren

Mede op basis van de onder 2.2. gedane bevindingen is verder onderzoek gedaan naar de verblijfsduur van de te onderscheiden groepen jongeren. Dit om de invloed hiervan op de opvangcapaciteit van Spaarnezicht vast te kunnen stellen.

Tabel C. Totaal aantal verblijfsdagen naar leeftijdsgroepen en gemeente van vertrek.

Gemeente van vertrek												Totalen
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Amsterdam			620			165	115	367				1267
Diemen			249									249
Hillegom					292							292
Hilversum			71									71
Leiden						35						35
Rijswijk					242							242
Utrecht		145										145
Weesp			90									90
Totalen		145	1030		534	200	115	367				2391
Beverwijk								97				97
Bloemendaal									30			30
Haarlem		247	369	1579	582	1075	134	320		215	111	4632
Haarlemmermeer					52	114	11					177
IJmuiden				97	267	114						478
Velsen	5											5
Zandvoort		215										215
Totalen	5	462	369	1656	901	1303	145	417	30	215	111	5634
Gen. totalen	5	607	1399	1676	1435	1503	260	784	30	215	111	8025

Op basis van de onderzoeksgegevens is het volgende vastgesteld:

- De 17 geplaatste jongeren van buiten de regio verbleven in totaal 2.391 dagen in Spaarnezicht. Met deze opvang was 39% van de opvangcapaciteit gemoeid.
- De 38 jongeren met regiobinding verbleven in totaal 5.634 dagen in Spaarnezicht. Hiervan zijn 356 dagen toe te schrijven aan de opvang van jongeren ouder dan 22 jaar (vallen buiten de definitie ‘zwerfjongere’) en zijn 836 dagen toe te schrijven aan de opvang van jongeren van nog geen 18 jaar (vallen onder de Wet op de Jeugdzorg – een verantwoordelijkheid van de Provincie/jeugdzorginstellingen).
- 4.422 dagen zijn toe te schrijven aan de plaatsingen die passen binnen het (regionaal) Haarlems beleid (= totaal 55% van de totale capaciteit)

3. Werkelijke opvangcapaciteit en gemiddelde verblijfsduur

Op basis van het onderzoek is vastgesteld dat Spaarnezicht een maximale opvangcapaciteit heeft van van 55 jongeren op jaarbasis. Als de gemeten gemiddelde verblijfsduur van een jongere (146 dagen) af of toeneemt dan kan dit leiden tot meer of minder opvangcapaciteit.

Voor het beoordelen van de verdere onderzoeksgegevens worden de gemeten waarden (55 opvangplekken en een gemiddelde verblijfsduur van 4,8 maanden) als uitgangspunten gehanteerd.

2. Cijfermatie bevindingen

In onderstaande overzicht zijn alle cijfermatige bevindingen, voortkomend uit het verricht onderzoek genoteerd.

Onderwerp	Opvangcapaciteit volgens Spaarnezicht	Werkelijke opvangcapaciteit volgens onderzoek
Opvangcapaciteit	80 jongeren per jaar	55 jongeren per jaar
Percentage opvang tot 18 jaar	40%	29%
Percentage opvang 18 t.e.m.25	60%	71%
Gemiddelde verblijfsduur	4 maanden	4,8 maanden
Opname jongeren van buiten de regio	Geen opgave bekend	17 jongeren per jaar
Verblijfsduur groep van buiten de regio	Geen opgave bekend	2.391 dagen
Opname jongeren met regiobinding	Geen opgave bekend	38 jongeren per jaar
Verblijfsduur van de groep met regiobinding	Geen opgave bekend	5.634 dagen
Verblijfsduur van de groep ‘tot 18’	Geen opgave bekend	2.011 dagen
Verblijfsduur van de groep ‘18 tem 22’	Geen opgave bekend	5.658 dagen
Verblijfsduur van de groep ‘23 en ouder’	Geen opgave bekend	356 dagen
Verblijfsduur van de groep ‘vigerend beleid’		4.422 dagen (55%)
Verblijfsduur van de groep ‘overigen’		3.603 dagen (45%)